

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2023-01-23

Diarienummer:
OSN-2021-00652

Handläggare:
Jessica Dahl, Evelyn Widenfalk Ehlin,
Magnus Bergman-Kyllönen

Årsbokslut verksamhetsplan och budget 2022

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Verksamhetsplan och budget 2022, årsbokslut enligt bilaga 1,
2. **att** fastställa Ekonomiskt bokslut enligt bilaga 2,
3. **att** fastställa Uppföljningsrapport enligt bilaga 3,
4. **att** fastställa Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisning enligt bilaga 4, samt
5. **att** överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Ärendet

Omsorgsnämndens årsbokslut 2022 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt bedömning av hur nämnden uppnått de inriktningsmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige.

För 2022 redovisar omsorgsnämnden en budget i balans med en positiv avvikelse mot budgetramen på 19 miljoner kronor vilket innebär ett överskott uppgående till cirka en procent av budgetramen.

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i samtliga inriktningsmål.

Bedömningen är att nämnden som helhet lyckats gott med ansvaret för sitt grunduppdrag under året.

Beredning

Ärendet har beretts på enheten för strategiskt stöd och stabsstöd ekonomi. Underlag till bokslut har i huvudsak rapporterats från förvaltningens avdelningschefer och områdeschefer.

Föredragning

Utifrån mål och budget har nämnden arbetat i 17 tilldelade uppdrag, varav nio uppdrag var kommungemensamma och sex uppdrag har varit direkt riktade till omsorgsnämnden.

Utifrån de 17 uppdragen har nämnden haft 25 åtgärder och två nämndmål som specifikt enbart gällt för omsorgsnämnden. Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag och nämndens åtgärder visade att nämnden nått måluppfyllelse i hög grad i samtliga inriktningsmål.

För 2022 redovisar omsorgsnämnden en budget i balans med en positiv avvikelse mot budgetramen på 19 miljoner kronor. Insatser inom LSS, som är nämndens största verksamhetsområde och utgör cirka 75 procent av nämndens budget, har kostnader som följer kommunbidraget (budgetramen) i stort. Årsprognosen för 2022 var en positiv avvikelse mot budgetramen på 3 miljoner kronor. Överskottet blev större än prognosticerat, i huvudsak orsakat av lägre kostnader mot Försäkringskassan och något högre intäkter från Migrationsverket.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 23 januari 2023
- Bilaga 1, Verksamhetsplan och budget – Årsbokslut 2022
- Bilaga 2, Ekonomiskt bokslut 2022
- Bilaga 3, Uppföljningsrapport 2022
- Bilaga 4, Omsorgsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Omsorgsnämnden

Dokumentansvarig:
Jessica Dahl, Evelyn Widenfalk Ehlin

Datum:
2022-02-09

Diarienummer:
OSN-2021-00652

Verksamhetsplan och budget 2022 – 2024

Årsbokslut 2022

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Årsbokslut 2022	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag.....	3
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	3
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	4
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	5
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.....	6
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	7
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande.....	7
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	8
Tillkommande uppdrag under året (KS beslut)	10
8. I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	11
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	12
Uppföljning av omsorgsnämndens åtgärder.....	14

Årsbokslut 2022

Utifrån Mål och budget 2022–2024 är omsorgsnämnden tilldelad 17 uppdrag och två kommungemensamma nämndmål. Utifrån dessa pågår arbete på omsorgsförvaltningen i 25 åtgärder. Omsorgsnämnden har även fattat beslut om två nämndspecifika nämndmål.

I första avsnittet redovisar nämnden helårsprognos för inriktningsmål, nämndmål och uppdrag. I det andra redovisas de åtgärder som nämnden beslutat om inom de tilldelade uppdragen.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och pågående arbete har lett till önskat resultat.

Uppdrag 1: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor till godo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.

Uppdraget är klart.

För att nämndens resurser ska användas ansvarsfullt och jämställt har det under flera år genomförts kartläggningar av myndighetsbeslut med syfte att komma till rätta med eventuella snedfördelningar av resurser mellan män och kvinnor. Under 2022 har en kartläggning genomförts i samverkan mellan myndighet och ekonomi och analysen kommer att genomföras i ordinarie verksamhet 2023.

Uppdrag 2: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdraget är klart.

För att förenkla för de externa utförarnas vardag har de digitala tjänster som nämnden tillhandahåller förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats. För att möjliggöra att externa utförare ska vara delaktiga i upphandlingsprocessen har kontinuerliga dialoger och marknadsundersökningar genomförts.

Arbetet innebär att nämnden har fått ökad kunskap om de tjänster som externa leverantörer erbjuder och kunnat möjliggöra att de externa leverantörerna kan komma till tals och skapa goda relationer. Den kontinuerliga uppföljningen som genomförts i dialogform med externa leverantörer efter övertagande av verksamhet, har visats sig vara ett effektivt sätt att förebygga eventuella missförstånd och öka följsamhet till avtal. Verksamhetsutvecklingen kommer fortsättningsvis att genomföras i ordinarie verksamhet.

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

En enhet för digital verksamhetsutveckling har under året tillkommit på vård- och omsorgsförvaltningen. Denna har som syfte att samla pågående initiativ, utveckla arbetssätt kopplade till digitala lösningar och samlat leda förvaltningens digitala verksamhetsutveckling.

Fokus har flyttat från tekniska lösningar och leverantörer till att se digitalisering som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen. Stort fokus har även varit att skapa strukturerade samarbetsytor både inom nämndens verksamheter och mellan nämnden och kommunens centrala IT-stab, vilket bidragit till att öka förståelse för de olika verksamheternas behov och processer.

Arbetet har medfört att initiativ samordnas och kopplas ihop och att resurser används mer effektivt. Detta bidrar till att digital utveckling utgår från verksamheternas behov, mål och önskade resultat. Som ett resultat av arbetet fick Uppsala och vård- och omsorgsförvaltningen utmärkelsen *Sveriges eHälsokommun 2022*.

Ett arbete pågår också med införandet av nytt verksamhetssystem för att öka möjligheterna att i framtiden erbjuda e-tjänster. Inom nämndens myndighet har arbete genomförts för att öka automatiseringen i syfte att öka servicen till medborgaren genom kortare väntetider.

Nämndmål 1: Skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning och en jämlik fördelning av nämndens resurser

Arbetet inom nämndmålet pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

För att skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning har nya ersättningsmodeller för LSS gruppboende och serviceboende inom egen regi framarbetats. Ersättningsmodellen kommer att tillämpas från den 1 januari 2023.

Det har även tagits fram en ny ersättningsmodell för daglig verksamhet inom valfrihetsystemet. Ersättningsmodellen kommer börja användas 1 januari 2023. I samband med att nytt förfrågningsunderlag beslutas kommer även en ny stödnivå för brukare med störst behov av stöd läggas till i ersättningsmodellen.

2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och pågående arbete har lett till önskat resultat.

Uppdrag 5: Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

För att motverka välfärdsbrottslighet och för att upptäcka om nämndens medel utnyttjas av utförare för egen vinning har process, rutiner och instruktioner för detta

säkerställt som stöd i arbetet.

Ett team för detta har upprättats med representanter från enhet avtal och marknad, myndighet och ekonomistaben, vilket har resulterat i att felaktigt utförande lättare har kunnat upptäckas. Arbetet pågår med att bestrida felaktiga fakturor, begära kredit och rättelse där felaktigheter upptäcks samt stoppa utbetalningar där arbetstidslagen inte följs av utförarna.

I detta arbete samarbetar vård- och omsorgsförvaltningen med bland andra Skatteverket, Polisen, Uppsalahem, Försäkringskassan och Överförmyndarförvaltningen för att motverka välfärdsbrottsligheten.

Nämnden arbetar med att förebygga och motverka risken att ungdomar med funktionsnedsättning utvecklar ett riskbruk, missbruk eller beroende och hamnar i ungdomsbrottslighet och kriminalitet. Tidiga och riktade åtgärder i samarbete med andra nämnder och Region Uppsala har pågått under året och kommer att pågå kontinuerligt, inom ramen för den lokala samverkansstrukturen HSVO.

3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag 9: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

Optimering och minskning av fordon inom egen regi har skett kontinuerligt sedan 2015. I och med att en del nya verksamheter tillkommit inom förvaltningen har fordonsflottan trots optimering utökats. Utmaningen kring infrastrukturen för att kunna ladda och tanka de fossilfria fordonen korrekt består, framför allt för verksamheter på landsbygden. Verksamheterna strävar fortsatt efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter.

Digitala mötesformer är fortsatt en stor del av vårt arbete vilket leder till att antalet resor minskar inom förvaltningen.

Det pågående arbetet med att minska på fossil plast i verksamheterna pågår som tidigare. Ett kommunövergripande arbete lett av Hållbarhetsavdelningen på kommunledningskontoret pågår för att nämnder ska kunna följa upp plastminskningsarbetet med indikatorer framöver.

Två gånger per termin erbjuds medarbetare på vård- och omsorgsförvaltningen en grundutbildning inom miljö. Utbildningen riktar sig mot chefer och miljöombud och beskriver ansvar, befogenheter och förutsättningar för miljöarbetet inom förvaltningen.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	2022	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel fossilfritt drivmedel av totala mängden drivmedel (jan-nov)	69	77	89	91	100	-	
Andel inköpt ekologiskt producerade livsmedel i egen regi (jan-nov)	24	24	43	48	100	-	

Tabell 1. Nämndens indikatorer till uppdrag: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

Uppdrag 11: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

För att påskynda och bidra till en snabbare etablering av nyanlända har en kartläggning av nämndens utmaningar och möjligheter gällande arbetsplatsförlagt lärande (APL) genomförts. Arbete har även påbörjats för att förbättra processen kring samordning av APL. Samarbete sker med arbetsmarknadsnämnden och Region Uppsala. Extra resurser ges till medarbetare och elever med behov av språkstöd.

Uppdrag 12: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

I *Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023*, en överenskommelse mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län, finns beslutade fokusområden för den gemensamma utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i länet. Utifrån strategin pågår utveckling av ett långsiktigt och tvärsektorielt suicidpreventivt arbete.

Uppsala kommun har, utifrån strategin, upparbetat en struktur för att arbeta med suicidprevention, bland annat genom ett nätverk av suicidpreventionsombud från flertalet förvaltningar. Nätverket samordnas av hållbarhetsavdelningen på kommunledningskontoret. Vård- och omsorgsförvaltningen har tre suicidpreventionsombud.

Under våren 2022 har medarbetares kunskap och utbildningsbehov gällande suicidprevention kartlagts. Kartläggningen har bland annat visat på stora behov av kompetensutveckling och utbildning inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Under året har även ett flertal nya våldsombud inom vård och omsorgsförvaltningen utbildats. Utbildningen bestod av åtta utbildningstillfällen. Tidigare utbildade våldsombud har fått fördjupad kunskap i form av fyra öppna föreläsningar. Under 2022

har fördjupningstillfälle erbjudits med fokus på rollen och ansvaret som ombud, samt en uppföljningsdag kring roller och ansvar.

Förvaltningen har deltagit i uppdraget som myndighet för delaktighet (MFD) har fått: att kartlägga hur statliga myndigheter, regioner och kommuner arbetar med att förebygga och upptäcka våld mot personer med funktionsnedsättning samt vilka insatser och åtgärder som ges till personer som har utsatts för våld. Detta arbete kommer att redovisas av MFD under 2023.

5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

Uppdrag 14: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

Uppdraget är klart.

Det pågår flera initiativ för att möjliggöra att personer med funktionsnedsättning kan få ett arbete eller en sysselsättning både inom såväl som utanför kommunens verksamheter.

Omsorgsnämnden har ett flertal verksamheter vars syfte är att på kortare eller längre sikt utveckla den enskildes möjlighet till arbete. Det gäller *IPS Arbetscoach*, projektet *Ung Intro* i samverkan med AMF, *daglig verksamhet*, *estetisk verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning*, *socialt kooperativ* och *sysselsättning inom socialpsykiatri*.

6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

I Uppsala kommun finns en politisk viljeinriktning att utveckla samordningen mellan arbetsmarknadsförvaltningen (AMF), socialförvaltningen (SCF), utbildningsförvaltningen (UBF) och vård- och omsorgsförvaltningen (VOF). Därav har en förvaltningsövergripande verksamhetsutvecklare rekryterats i syfte att underlätta detta. Flera av uppdragen som förvaltningarna samarbetar kring handlar om samplanering gällande barn/ungdomar och/eller elever med särskilda stödbehov och har bidragit till att samordningen runt den enskilde har stärkts.

Uppdrag 20: Utveckla samverkan avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN)

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

Ett kommunövergripande samordningsprojekt har pågått under året. I projektet hanteras bland annat ett uppdrag som syftar till ökad samordning kring elever med särskilda stödbehov. Det har genomförts utbildningar, workshops och nätverksträffar inom samordnad individuell plan (SIP)¹ och tidiga samordnade insatser (TSI)².

7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

Under 2022 har ett antal prioriterade uppdrag pekats ut av den politiska ledningen för att ytterligare öka samordningen mellan arbetsmarknadsförvaltningen (AMF), socialförvaltningen (SCF), utbildningsförvaltningen (UBF) och vård -och omsorgsförvaltningen (VOF). Uppdragen syftar till att förbättra samverkan för personer med särskilda och komplexa behov. De prioriterade uppdragen har utmynnat i arbetssätt, metoder och verktyg som möter individens komplexa och särskilda behov och stärkt samordning mellan förvaltningarna.

De prioriterade uppdragen var: *Pröva möjligheten till samordning för hjälp med och stöd i myndighetskontakter i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga, Utredda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning och Genomlys och stärk samverkan avseende elever med stort stödbehov.*

Uppdrag 23: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (ÄLN, OSN och AMN)

Uppdraget går enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

För att kunna säkerställa att anställda har tillräckliga språkkunskaper och språkförståelse i svenska för att kommunicera och dokumentera, finns det utbildade språkbud inom nämndens ansvarsområde. Språkbudens uppdrag är att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter samt öka kunskapen och medvetenheten kring kulturella olikheter på arbetsplatserna. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.

---

¹ Samordnad individuell plan. SIP initieras när en individ är i behov av insatser som berör två huvudmän (region och kommun).

² Tidiga samordnade insatser. TSI innebär en modell och ett material som ger stöd till en förbättrad och utvecklad samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård samt socialtjänst för att kunna ge tidiga och samordnade insatser.

Uppdrag 24: Utveckla samverkan för att säkerställa att rätt insatser ges till barn och unga i behov av stöd. (SCN och OSN)

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

Barn och unga med funktionsnedsättning behöver ofta individuellt utformat stöd för att nå kunskapsmålen i skolan. Omsorgsnämnden har under året utvecklat arbetsformer i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden för att ge ett sammanhållet stöd till barn och unga som behöver mer stöd än vad som ingår i skolans ansvar.

Insatser har genomförts för att utveckla metoden *Samordnad planering för insatser och stöd (SPIS)*³. Metoden används som stöd, vid komplexa ärenden och tydliggör vilken förvaltning som ansvarar för vad i syfte att underlätta för individen. Som komplement till SPIS och SIP finns även ett utvecklat nätverk, samordningsnätverket⁴ för att gemensamt lösa de komplexa ärenden som inte kunnat lösas på annat sätt. I samordningsnätverket är förvaltningarna AMF, SCF, UBF och VOF representerade.

Uppdrag 26: Säkerställ hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering. (ÄLN, OSN och KTN)

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

Arbete med fokus på digitalisering, transformation och utveckling fortsätter kontinuerligt för att skapa bättre förutsättningar för både medarbetare och brukare.

Under året har fokus legat på att öka både brukare och medarbetarnas grundläggande digitala kompetens. Insatserna har bidragit till att både brukare och medarbetare känner sig mer trygga i att använda teknik i sin vardag men också att hjälpa varandra. Den stärkta digitala kompetensen bidrar också till att säkra en trygg vård och omsorg av brukarna inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Uppdrag 27: Utredda och införa ett kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende. (OSN)

Uppdraget är klart.

En utredning om kommunalt bostadstillägg för personer i ordinärt boende har genomförts och vid nämndsammanträdet i november 2022 beslutades att inte införa kommunalt bostadstillägg.

Nämndmål: Den kommande hälso- och sjukvården skall vara samordnad hälsofrämjande och finnas nära individen både geografiskt och digitalt. (OSN och ÄLN)

Arbete inom nämndmålet går enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

---

³ Metod för samordnad planering för insatser och stöd. SPIS är en "kommunal – intern SIP" som inte kräver regionens närvaro och fungerar som styrdokument för vem som ansvarar för vad i de olika förvaltningarna som berörs i syfte att underlätta för individen.

⁴ En form av mötes/ärendestruktur där samtliga förvaltningar (AMF, SCF, UBF, VOF) är representerade för att lösa komplexa ärenden som inte kunnat lösas på annat sätt innan. Ärenden i samordningsnätverket har ofta föregåtts av SIP och/eller SPIS.

För att möjliggöra att den kommunala hälso- och sjukvården ska vara samordnad, hälsofrämjande och finnas nära individen både geografiskt och digitalt, har ett flertal aktiviteter inom nämndens område och aktiviteter tillsammans med Regionen genomförts under året:

I samverkan med Regionen utifrån arbetet med Effektiv och nära vård har ledning och styrning med fokus på samverkan varit en viktig del. Nämnden har bidragit med kompetens inom ett flertal gemensamma utvecklingsarbeten under året för att möjliggöra målbilden. Dessa är bland andra; geografisk indelning av kommande noder för vårdcentrum i Uppsala, styrning och ledning av vårdcentrum, förstärkt geografiskt uppdrag och digitala processer för att stärka egenvård.

Internt inom Uppsala kommun har en konsultrapport tagits fram som pekar ut en lämplig riktning för kommunens arbete kopplat till samverkan kring effektiv och nära vård. För att säkra genomförandet av rapportens förslag genomfördes kommunintern samverkan, vilket resulterade i att inriktningen mot effektiv och nära vård blev tydligare och blev ett samverkansuppdrag i mål och budget 2023.

Under februari månad genomfördes en sammanläggning av egen regis hemsjukvård för att effektivisera och använda den legitimerade personalen på bästa sätt och samtidigt möjliggöra för medarbetarna att få en vidareutveckling i sin profession. I samband med detta har även ett internt förankringsarbete inom hälsosjukvårdsavdelningen, i samverkan med övriga avdelningar inom förvaltningen, genomförts för att utveckla hälso- och sjukvårdens kvalitet.

Fördjupningsarbete har genomförts kring mätetal som både innefattar uppföljning av hälso- och sjukvårdens innehåll samt omställningen till nära vård. Syftet är att hitta former för att inhämta och visualisera data som stödjer och följer kvalitetsutveckling inom vård och omsorg såväl som utvecklingen mot nära vård.

Projektet *Framtidens vårdcentrum* genomförs i syfte att förtydliga förutsättningarna för framtida lokalisering av fullskaligt och icke fullskaligt vårdcentrum inom kommunens geografiska områden. Den framtida lokaliseringen baseras på utredningar om verksamhetsinnehåll, behovsanalyser och förstudier av vårdcentrum. Flera nämnder har involverats i arbetet; arbetsmarknadsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, omsorgsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. Projektarbetet har genomförts i samverkan med Region Uppsala och Heby kommun och omfattat behov hos befolkningen i de båda kommunerna.

Fördjupad samverkan har skett med Region Uppsala i syfte att tydliggöra och stärka hälso- och sjukvårdsansvaret för personer som erhåller insatsen korttidsvistelse enligt LSS.

Tillkommande uppdrag under året (KS beslut)

Revidera handlingsplan till program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Arbete inom uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

Revidering av handlingsplanen kopplad till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* pågår i samarbete med brukarombuden och Funktionsrätt Uppsala län, Uppsala kommuns brukarombud, programansvarig och andra tjänstepersoner inom kommunen.

8. I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

Uppdrag 28: Utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

Teamarbete för fortsatt utveckling i arbete med full delaktighet är påbörjat tillsammans med brukarombud, ombudsman för *Funktionsrätt Uppsala kommun*, kommunikatör och projektsamordnare.

Arbetet bidrar till att utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala och har genomförts utifrån *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Det har bland annat genomförts utbildningssatsningar samt implementering och lansering av utbildningsmaterial kopplat till programmet. Alla förvaltningar och bolag har även blivit erbjudna möten för att få stöd i sitt pågående arbete med programmet för full delaktighet.

För att möjliggöra måluppfyllelse och för att kunna framarbete indikatorer för program full delaktighet fattade kommunstyrelsen under året beslut om att en revidering av programmets handlingsplan ska genomföras. Arbetet med revideringen har påbörjats och beräknas vara klart 2023.

Under året har även webbsidor både på insidan och på uppsala.se lanserats i syfte att sprida inspirationsmaterial och goda exempel.

Inför valet samverkade förvaltningen med hållbarhetsavdelningen och valkansliet för att säkerställa likvärdiga möjlighet för invånarna att delta. Förvaltningen har även internt arbetat proaktivt för att säkerställa allas möjlighet till att rösta.

En inventering av möjlighet till fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning inom kommunkoncernen har genomförts kopplat till IOP med Fyrisgården och nätverket "Fritid för alla". Detta nätverk berör både omsorgsnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden.

Jag gör politik har under åren 2019–2022 drivits som ett arvsfondsprojekt av *Funktionsrätt Uppsala kommun* i nära samverkan med Uppsala kommun.

Projektets målsättning var att möjliggöra att unga vuxna i Uppsala som lever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning får en starkare röst och mer inflytande i samhället. Syftet med projektet var att utveckla en metod för medborgardialog som bättre svarar mot de förutsättningar som målgruppen har.

Under hösten 2022 avslutades projektet och arbetet med dialoger kommer att övertas

av kommunen i form av en sambandscentral som kan samla unga vuxna med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning till dialoger.

Sambandscentralen kommer att finnas på en av vård- och omsorgsförvaltningens träffpunkter inom socialpsykiatrin.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	2022	Mål	Jämförvärde	R9 2021
Brukare inom daglig verksamhet som alltid trivs på sin dagliga verksamhet, andel	87	88	86	87		öka	87
Kvinnor	-	-	84	85			
Män	-	-	88	88			
Brukarbedömning gruppbostad LSS- brukare som alltid trivs hemma, andel	80	81	84	80		Öka	84
Kvinnor	-	-	76	73			
Män	-	-	88	84			
Brukarbedömning med särskild service SoL – Brukare som alltid trivs hemma, andel	69	73	74	75		Öka	73
Kvinnor	-	-	66	69			
Män	-	-	80	77			

Tabell 2: Nämndens indikatorer till inriktningsmål: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet.

9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2022.

Uppdrag 29: Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN, SCN, AMN och Uppsala vatten och avfall)

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2023.

På vård- och omsorgsförvaltningen pågår många aktiviteter för att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen. Morgondagens arbetsliv diskuteras och hur arbetssätt ska fortsätta utvecklas för att möta både medarbetare och verksamheters behov och skapa hållbara medarbetare.

Chefsförsörjning är fortsatt en stor utmaning. En verksamhetsutvecklare med fokus på chefsförsörjning och chefers förutsättning har påbörjat sitt uppdrag under hösten. Arbetet med kompetensförsörjningsplaneringen fortgår. Alla nämndens avdelningar har arbetat utifrån det nya verktyget som innefattar analys av nuläge och planeringar för aktiviteter. Ambitionen är att fortsätta utveckla verktyget och arbetssättet med målet att knyta ihop kompetensförsörjningsplaneringen med verksamhetsplaneringen.

Uppdrag 30: Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetsätt och ett hållbart arbetsliv.

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

Vid årsskiftet 2022 digitaliserades den systematiska uppföljningen av arbetsmiljön. Detta har gett cheferna en bättre översikt och det går på så sätt bättre planera och följa upp de aktiviteter som är kopplade till systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). HR har vi ett flertal tillfällen under våren och hösten genomfört digitala utbildningar tillsammans med arbetsmiljöspecialister för den årliga uppföljningen av SAM.

Uppdrag 31: Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS genom att utreda och genomföra en pilotsatsning med utbildning inom stödpedagogik. (OSN och AMN)

Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara genomfört 2024.

Inom LSS-verksamheter håller ett flertal medarbetare på att utbilda sig till stödpedagoger. Befintlig utbildning behöver anpassas till medarbetare inom socialpsykiatri en översyn kring detta pågår.

Kommunövergripande nämndmål 1: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Den årliga organisatoriska och sociala arbetsmiljöundersökningen och medarbetarundersökningen är genomförd. Utifrån resultaten arbetar verksamheterna fram handlingsplaner med aktiviteter för att stärka och utveckla arbetsmiljön som sedan följs upp regelbundet.

Kommunövergripande nämndmål 2: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap.

Chefsuppdraget är nu implementerat i nämnden och arbetet med individuella utvecklingsplaner för chefer löper på. En viktig del i arbetet med hållbart ledarskap är dialogen där behov av stöd, arbetsmiljö och utveckling diskuteras och planeras.

I ledningsgrupper och på ledarträffar belyses också vikten av ett tillitsbaserat ledarskap, att det handlar om en kultur som bygger på tillit och på vikten av medledarskap, att ge och kunna få ta ansvar och på så sätt växa och utvecklas. I olika forum betonas och diskuteras också vikten av att som chef kunna leda i förändringsarbete. Att bygga en kultur kan ta tid och i samband med att tillit och förändringsledning lyfts och diskuteras leder det också till att fler börjar reflektera enskilt och tillsammans med andra chefer.

Uppföljning av omsorgsnämndens åtgärder

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppdrag 1: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolags-styrelsernas resurser kommer män och kvinnor till godo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Genomför kartläggningar av resursfördelning, analysera och föreslå åtgärder för likvärdig resursfördelning.	- Under 2022 har en kartläggning påbörjats i samverkan mellan myndighet och ekonomi och analys av detta planeras att genomföras under 2023. - Under 2023 kommer denna process att ingå i ordinarie intern kontroll.

Tabell 3: Åtgärder och aktiviteter

Uppdrag 2: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Stärk förutsättningarna för tillitsbaserad dialog i upphandling, uppdrag och uppföljning av interna och externa verksamheter.	Arbets sättet med upphandling och uppföljning utvecklas kontinuerligt utifrån dialog med avtalsparter i upphandlingar, uppdrag och uppföljningar. Dialog sker via etablerad samverkansplattform och genomförs i det löpande arbetet. För mer information, se uppföljningsrapporten i ärendet.

Tabell 4: Åtgärder och aktiviteter

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Skapa förutsättningar för innovation och digital utveckling i nämndens verksamheter och öka användandet av välfärdsteknik.	Från och med 1 september 2022 har vård- och omsorgsförvaltningen en särskild enhet, enheten digital verksamhetsutveckling. Enhetens uppgift är bland annat att samlat leda förvaltningens digitala verksamhetsutveckling uppgift. - Strukturerade samarbetsytor har skapats både inom nämndens verksamheter och mellan nämnden och kommunens centrala IT-stab. - Det pågår ett arbete med införandet av nytt verksamhetssystem i syfte att i framtiden erbjuda e-tjänster till medborgare. - Inom myndighet har arbete genomförts för att öka automatiseringen (robotisering) i syfte att öka servicen till medborgaren genom kortare väntetider. - Ett flertal utbildningar har framarbetats och lagts upp på kommunens interna Lärportal.

Tabell 5: Åtgärder och aktiviteter

Nämndmål 1: Skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning och en jämlik fördelning av nämndens resurser.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Framarbete en intern resursfördelningsmodell.	- En ny ersättningsmodell för Daglig verksamhet har framarbetats och kommer att införas stegvis under 2023. - En ersättningsmodell inom den egna regionen för LSS gruppboende och serviceboende är framtagen och tillämpas från januari 2023.

Tabell 6: Åtgärder och aktiviteter

2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag 5: Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Vidta förebyggande åtgärder för att motverka att personer med funktionsnedsättning utvecklar ett risk- eller missbruk.	- Förvaltningen är representerad i styrgruppen KAA (Kommunala aktivitetsansvaret) tillsammans med utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen där för att fånga upp ungdomar som inte går i skolan. Hikikomori, träffpunktens ungdomsgrupp och Ung intro arbetar även med målgruppen unga. -Handledning av lärare i samverkan med utbildningsförvaltningen i gymnasieskolan. - Projekt utmanande beteende med medel från omställningsfonden, i arbetet tas utbildningsstöd och verktyg fram för att vara ett stöd i verksamheterna. Handledning ges till medarbetarna. - Arbetet kring goda levnadsvanor pågår både på förvaltningsnivå och i samverkan med regionen där MAR medverkar i det lokala programområdet för Goda levnadsvanor.
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Utveckla arbetet för att upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning.	Samarbete: - Deltagande i kommungemensamma nätverket mot välfärdsbrott, samt i andra forum och nätverk, exempelvis genom SKR. - Deltagande i framtagandet av en kommungemensam handlingsplan mot välfärdsbrott. - Samverkan med Ekonomiskt bistånd och Uppsalahem där felaktig folkbokföring är huvudfokus Upphandling och uppföljning: - Kravställning och regleringar i avtal för att förhindra/försvåra ett utnyttjande av systemet - Löpande avtalsuppföljning inom samtliga avtalsområden - Händelsestyrda uppföljningar vid misstanke/tips, kontroll av fakturering (tidsregistrering) Metod och systematik: - Kunskapsspridning för att öka förståelsen av fenomen kring välfärdsbrott - Djupgranskning av fakturor från assistansutförare för att stoppa felaktiga utbetalningar (82 st åtgärder)

	- Utredningsarbete avseende felaktiga utbetalningar inom personlig assistans som resulterat i återkrav (6 st beslut) - Framtagande av rutiner för att förebygga fusk inom välfärden - Anmälningar avseende assistansutförares lämplighet till Inspektionen för vård- och omsorg (10 st) - Underrättelser till Försäkringskassan och andra kommuner då det funnits anledning att anta att ersättning utgått felaktigt (15 st) - Underrättelser till Skatteverket då det funnits anledning att anta att felaktig folkbokföring förelegat (27 st) - Polisanmälningar vid misstanke om brott (6 st)

Tabell 7: Åtgärder och aktiviteter

3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag 9: Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Minska användandet av miljöfarliga produkter och fossilbränsle inom nämndens verksamheter.	Optimering och minskning av fordon inom egen region har skett kontinuerligt sedan 2015. Men i och med att en del nya verksamheter tillkommit inom förvaltningen så har fordonsflottan trots optimering utökats. Utmaningen kring infrastrukturen för att kunna ladda och tanka våra fossilfria fordon korrekt består, framför allt för våra verksamheter på landsbygden. Verksamheterna strävar fortsatt efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter. Digitala mötesformer är fortsatt en stor del av vårt arbete vilket leder till att antalet resor minskar inom förvaltningen. Det pågående arbetet med att minska på fossil plast i verksamheterna fortsätter som tidigare. Ett kommunövergripande arbete pågår på Hållbarhetsavdelningen för att vi ska kunna följa upp plastminskningsarbetet med indikatorer framöver. Två gånger per termin erbjuds en grundutbildning inom miljöområdet. Utbildningen riktar sig mot chefer och miljöombud och tar upp ansvar, befogenheter och förutsättningar för miljöarbetet inom förvaltningen. Förvaltningen samverkar med Hållbarhetsavdelningen som har i uppdrag att ta fram former för miljöutbildning och på andra sätt stötta miljöombud ute i verksamheterna. Här bistår vi med information kring våra verksamhetens behov och förutsättningar.

Tabell 8: Åtgärder och aktiviteter

4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.

Uppdrag 11: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Möjliggör fler anställningar via extratjänster.	Åtgärden är stoppad på grund av att extratjänster fasas ut under 2022 enligt regeringens instruktioner till arbetsförmedlingen. Åtgärden är därför utbytt till en annan åtgärd om att stärka APL som nämnden beslutade om på majnämnden.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Stärk arbetsplatsförlagt lärande (APL) så att fler ska kunna försörja sig och bli inkluderade i samhället och möta vård- och omsorgsbehovet med utbildad vård- och omsorgspersonal.	Åtgärden extratjänster är utbytt till åtgärd om att stärka APL som nämnden beslutade om på majnämnden. För att påskynda och bidra till en snabbare etablering av nyanlända har en kartläggning av nämndens verksamheters utmaningar och möjligheter gällande APL genomförts. Det har även påbörjats ett arbete för att förbättra processen kring samordning av APL och fortsatt samarbete sker med arbetsmarknadsnämnden och Region Uppsala. Utifrån en sammanställning av handledares förutsättningar har på prov en ny funktion, huvudhandledare för APL, tillskapats. Arbetet är i projektform och syftar till att stärka och kvalitetssäkra handledarrollen och att utveckla mottagandet av vård- och omsorgselever i nämndernas verksamheter. En ny struktur har även tagits fram för fördelningen av APL-platserna och där huvudhandledaren för APL fungerar sammanhållande för egen regins handledare. Extra resurser ges till medarbetare och elever med behov av språkstöd. Vidare verkar huvudhandledare för att breddimplementera nätverk och samverkan för en stärkt APL-process i trygga handledare och därigenom nå en långsiktig effekt i kompetenta medarbetare.

Tabell 9: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 11

Uppdrag 12: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Implementera kommunens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.	Samarbete I november 2022 antogs en koncernövergripande vägledning för det suicidpreventiva arbetet. Hållbarhetsavdelningen arbetar i samverkan med förvaltningen med att utveckla och implementera en struktur för det suicidpreventiva arbetet som inbegriper hela kommunkoncernen. - Samverkan med Region Uppsala, civilsamhället och länets övriga kommuner är påbörjad och förutsättningar för god samverkan finns. Åtgärder/metoder/arbetsätt

	- Utbildning i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA) har kontinuerligt genomförts. - Förvaltningen har utbildade instruktörer i MHFA, instruktörerna har rätt att utbilda i samtliga delar: ungdom, vuxen och äldre - Vård och omsorgsförvaltningen har suicidpreventiva ombud, vars roll bland annat är att kartlägga utbildningsbehovet kring suicidprevention och medverka i att implementeringen av den kommunövergripandevägledningen och förvaltningens framtagna rutin. - Suicidpreventionsombuden har under 2022 kartlagt kunskap, utbildningsbehov, kännedom om rutiner och tillgång till information kring suicidprevention i verksamheterna. Kartläggningen har bland annat visat på behov av fortsatt kompetensutveckling och utbildning inom nämndens verksamheter. - Medarbetare på förvaltningen erbjuds kontinuerligt suicidpreventiva utbildningar och det pågår ett arbete med att säkerställa att rutiner vid suicidförsök/suicid finns i verksamheterna. - Revidering av rutiner som berör suicid har påbörjats i syftet att skapa en förvaltningsgemensam rutin där det, förutom omedelbara åtgärder, även kommer finnas ett tillägg i form av förebyggande åtgärder. Det pågår även ett projekt för att ta fram ett långsiktigt arbete kring psykisk ohälsa.
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetarens kunskap om våld och andra övergrepp.	- Flera nya våldsombud inom vård och omsorgsförvaltningen har utbildats, utbildningen bestod av åtta utbildningstillfällen. - Tidigare utbildade våldsombud har fått fördjupad kunskap i form av fyra öppna föreläsningar. - Fördjupningstillfälle erbjudits med fokus på rollen och ansvaret som ombud. - Vård och omsorgsförvaltningen har nu 52 utbildade våldsombud. - Förvaltningen har deltagit i myndighet för delaktighet (MFD) arbete: att kartlägga hur statliga myndigheter, regioner och kommuner arbetar med att förebygga och upptäcka våld mot personer med funktionsnedsättning samt vilka insatser och åtgärder som ges till personer som har utsatts för våld. Detta arbete kommer att redovisas av MFD under 2023.

Tabell 10: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 12

5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Uppdrag 14: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen

Skapa förutsättningar att personer med funktionsnedsättning kan få ett arbete eller en sysselsättning inom kommunens verksamheter.	- Inom träffpunkter och sysselsättning har det beretts plats för personer som kommer från jobbcenter. - Genom stöd av IPS-arbetscoacher är det flera personer på väg mot praktik eller arbete inom Uppsala kommun.
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Öka antalet dagliga verksamheter och sysselsättningsplatser inom fler arbetsområden utanför kommunens verksamheter.	- För att öka antal dagliga verksamheter pågår en dialog och ett synliggörande om daglig verksamhet inom kommunen. - Det pågår även ett arbete med att utveckla daglig verksamhet och hitta arbetsplatser utifrån deltagarens behov och intresse. Det pågår även en dialog med externa arbetsplatser och företag. - Ett stort antal individer har via Sysselsättningsförmedlingen (SSF) sin daglig verksamhet/arbetsplats utanför Uppsala kommun. Under året har fyra deltagare med beslut om dagligverksamhet fått anställning hos arbetsgivare utanför kommunens verksamheter.

Tabell 11: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 14

6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Uppdrag 20: Utveckla samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN).	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Utveckla samarbetet med berörda nämnder för att ge ett sammanhållande stöd till elever med stort stödbehov.	Nämnden utvecklar samarbetet både internt och med berörda nämnder för att ge ett sammanhållande stöd till elever med stort stödbehov, för att säkerställa att arbetet med skoleleverna sker resurseffektivt och rättssäkert. Arbete pågår mellan de mjuka förvaltningarna. "Utvecklad samordning kring behov av socialt stöd" och det är AMF, SCF, VOF och UBF som samverkar på olika nivåer i organisationen. En ny metod har arbetats fram (samordnad planering av insatser och stöd) och ett starkt nätverk finns nu mellan de sociala förvaltningarna där avdelningscheferna finns med i en operativ arbetsgrupp för att lösa frågor som uppstår. Ett arbete pågår för att skapa mer dialog med skola och habilitering gällande våra barn på barnboendena.

Tabell 12: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 20

7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Uppdrag 23: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen

Arbeta för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden för att stärka kunskaper i svenska språket där behov finns.	För att kunna säkerställa att anställda har tillräckliga språkkunskaper och språkförståelse i svenska för att kommunicera och dokumentera finns det utbildade språkombud inom nämndens ansvarsområde med uppdraget att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter samt öka kunskapen och medvetenheten kring kulturella olikheter på arbetsplatserna. För att utveckla systematiken för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket pågår olika aktiviteter. Exempel på aktiviteter under år 2022: - Start av en pilotstudie runt språktjänsten Lingio - Publicering av sida på utförrarwebben om språkutvecklande arbetsplatser - Påbörjat ny utbildning för språkstödjare och anordnat nätverksträffar för dessa. - Språkombuden har genomfört enhetsuppföljningar inom vissa verksamheter. - Föreläsning om kultur bortom språket och svensk arbetsplatskultur sett i ett internationellt perspektiv genomfördes. - Medverkar i ett nätverk för språkutvecklande arbetsplatser tillsammans med äldrenämnden, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.

Tabell 13: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 23

Uppdrag 24: Utveckla samverkan för att säkerställa att rätt insatser ges till barn och unga i behov av stöd. (SCN och OSN)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Tillsammans med socialnämnden utveckla metoder och ett gemensamt arbetssätt i myndighetsutövningen.	En rutin för gemensam handläggning av barn- och ungdomsärenden som är aktuella för både socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen har framarbetats. Enhetschefer från VOF och områdeschef från SCF möts regelbundet för att hitta lösningar på uppkomna problem. Även specialisthandläggare finns med i arbetet i syfte att tidigare komma in i ärenden och jobba mer förebyggande.

Tabell 14: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 14

Uppdrag 26: Säkerställ hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering. (ÄLN, OSN och KTN)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Stötta personer med funktionsnedsättning och äldre att använda digital teknik i aktiviteter i det dagliga livet.	- Satsningar har genomförts för att öka både brukare och medarbetarnas grundläggande digitala kompetens - Inom Funk IT finns nu en heltidstjänst som arbetar heltid med att utbilda brukare och stötta brukare med digital teknik. - En översyn av inköp av "välfärdsteknik" är genomförd. - Inom socialpsykiatriboenden, träffpunkter och inom personlig assistans finns datorer och surfplattor som brukare kan låna.

Tabell 15: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 26

Uppdrag 27: Utredda och införa ett kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende. (OSN)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Utred möjligheten till att införa bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning i ordinärt och särskilt boende.	Utredning genomförd och vid nämndsammanträdet i november beslutades att inte införa kommunalt bostadstillägg.

Tabell 16: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 27

Nämndmål 2: Den kommunala hälso- och sjukvården ska vara samordnad, hälsofrämjande och finnas nära individen både geografiskt och digitalt.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Skapa förutsättningar för utveckling och samordning av vårdcentrum, tillsammans med berörda nämnder och Region Uppsala.	- En konsultrapport tagits fram som pekar ut en lämplig riktning för kommunens arbete kopplat till samverkan kring effektiv och nära vård. Detta har resulterat i ett samverkansuppdrag i Mål och budget 2024. - En sammanläggning av hemsjukvården har genomfördes i syfte att effektivisera och använda den legitimerade personalen på bästa sätt samtidigt som medarbetarna kan få en vidareutveckling i sin profession. - Tillgång till Hälso- och sjukvårdskompetens/medarbetare även på helger och kvällar bidrar till en ökad patientsäkerhet. - Ett arbete med att kartlägga kompetenser är påbörjat inom vård och omsorgsförvaltningens hälso- och sjukvårdsorganisation. Kartläggningen ska användas som underlag för att i relation till god och nära vård och visar på vilka kompetenser som behöver utvecklas. I detta skede har en prioritering gjorts av vilka specialistkompetenser som behöver förstärkas bland sjuksköterskor. Dessa är distriktssjuksköterska, äldre/demens, psykiatri och avancerad vård i hemmet. - Den kommun-interna beredningsgruppen för hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst har träffats regelbundet för att hantera interna, lokala och nationella hälso- och sjukvårdsfrågor. - För att skapa förutsättningar för en geografisk nulägesbild av befintliga vård- och omsorgsverksamheter har ett utvecklingsarbete inom området geografiskt informationssystem (GIS) har genomförts. - Nämnden har deltagit i ett flertal samverkansarbeten tillsammans med Regionen utifrån arbetet med Effektiv och nära vård. Dessa är bland andra; geografisk indelning av kommande noder för vårdcentrum i Uppsala, styrning och ledning av vårdcentrum, förstärkt geografiskt uppdrag och digitala processer.

Tabell 17: Åtgärder och aktiviteter nämndmål

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Förtydliga hälso- och sjukvårdens innehåll, omfattning, kvalitet och effektivitet och möjliggöra jämförelser.	Internt arbete - Internt förankringsarbete har genomförts för utveckling av hälso- och sjukvårdens kvalitet i samverkan med övriga avdelningar inom vård- och omsorgsförvaltningen.

	- Den kommun-interna beredningsgruppen för hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst har träffats regelbundet under året. Exempel på frågor som hanterats är nationella remisser, kommande lagstiftningar och underlag för yttranden gällande den nationella och lokala kunskapsstyrningen. Arbete i samverkan med Regionen - Fördjupad samverkan har skett med Region Uppsala i syfte att tydliggöra och stärka hälso- och sjukvårdsansvaret för personer som erhåller insatsen korttidsvistelse enligt LSS. - Fördjupningsarbete har genomförts kring mätetal som både innefattar uppföljning av hälso- och sjukvårdens innehåll samt omställningen till nära vård. Syftet är att hitta former för att inhämta och visualisera data som stödjer och följer kvalitetsutveckling inom vård och omsorg såväl som utvecklingen mot nära vård. - Förvaltningen har varit med och framarbetat nya samverkansdokument och revidering av befintliga inom ramen för Vård i samverkan (ViS), bland annat kring samverkan vid behov av information, intyg eller medicinska underlag och samordnad individuell plan i Uppsala län. - Arbets sättet med daglig avstämning mellan slutenvården, Nära vård och hälsa och Uppsala kommun gällande utskrivningsklara patienter fortgår. Syftet är att i realtid lösa oklarheter gällande utskrivningsklara patienter som befinner sig på sjukhuset.

Tabell 18: Åtgärder och aktiviteter nämndmål

8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag 28: Utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Bidra till ökad kännedom hos nämnder och bolag om <i>Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning</i> .	- En inventering av möjlighet till fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning har genomförts tillsammans med civilsamhället och andra nämnder. - Ett pågående barnrättsarbete håller på att utvecklas för att öka barnrättsperspektivet inom arbete med full delaktighet. - Två strategier på enheten har utbildats till barnrättsstrateger genom SKR. - Alla förvaltningar och bolag har blivit erbjudna möte för att få stöd i sitt pågående arbete med programmet för full delaktighet. - Det har tagits fram en sida på insidan för intern inspiration och stöd i arbete med full delaktighet. - Det har också tagits fram en sida på uppsala.se för att extert berätta om Uppsala kommuns arbete med full delaktighet. - Revidering av handlingsplanen kopplad till programmet är uppstartad och beräknas vara klart 2023.

	- Nämnden har samverkat med hållbarhetsavdelningen och valkansliet för att säkerställa likvärdiga möjlighet för invånarna att kunna delta i valet. - Inför valet har brev om möjlighet till ledsagning för att rösta skickats ut till brukare. Personal har erbjudits utbildning i demokratifrågor inför valet.
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Tillsammans med berörda nämnder (SCN, UBN, AMN och PBN) samordna behov av socialt stöd.	Under hösten har metod SPIS lanserats och den operativa gruppen där avdelningschefer på myndigheten finns med från de sociala förvaltningarna träffas regelbundet för att hitta lösningar på uppkomna problem. Kulturen är en helt annan och vi ser nu att vi jobbar mer sömlöst, allt i syfte att den enskilde inte ska "drabbas" av vår organisering.

Tabell 19: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 28

9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Uppdrag 29: Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN, SCN, AMN och Uppsala vatten och avfall)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Arbeta systematiskt och strukturerat med kompetensinventering, analys och kompetensplanering.	- Utifrån arbete med kompetensförsörjning har introduktion för chefer setts över och utvecklats, - Arbete med handledare för chefer som är nya i sitt uppdrag kommer att ingå i introduktion. I samband med att ny chef tillträder genomförs en pilot med utökat HR stöd genom enheten för Chef och ledarutveckling.

Tabell 20: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 29

Uppdrag 30: Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och hållbar arbetsmiljö.	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Skapa förutsättningar för förutsägbara och trygga arbetsförhållanden.	- Digitalisering av den systematiska uppföljningen av arbetsmiljön. - Genomlysning av antal visstidsanställda - Planerade workshops för att arbeta med nya LASSe över möjligheten för resurspass - rätten till heltid - Samverka mellan enheter - Utveckla strukturen för prioritering av tid - Frisknärvaroprojektet - Implementering av nya arbetsavtal - Instruktioner kring distansarbete - Upphandling av schemakonsult pågår för att möta verksamheternas behov men också skapa scheman för hållbara medarbetare.

Tabell 21: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 30

Uppdrag 31: Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS genom att utreda och genomföra en pilotsatsning med utbildning inom stödpedagogik. (OSN och AMN)	
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen
Genom samverkan möjliggöra att fler medarbetare har undersköterskeutbildning eller en stödpedagogisk yrkeshögskoleutbildning.	- Ett 20-tal medarbetare inom LSS-verksamheter håller på att utbilda sig till stödpedagoger. - Ett 10-tal medarbetare har utbildats i vårdbiträdesutbildning med inriktning LSS. - Inom socialpsykiatriverksamheter görs en översyn för att hitta en lämplig utbildning för medarbetare som arbetar med målgruppen.

Tabell 22: Åtgärder och aktiviteter uppdrag 31

Omsorgsnämnden
Bokslut 2022

Datum:
2023-01-30

Diarienummer:
OSN-2021-00652

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen, Oscar Chirico, Magnus Hjort

Version: 1.0

Ekonomiskt bokslut 2022

Omsorgsnämnden		Resultat			
		Kommunbidrag	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2022	2022	2021	202208	
Politisk verksamhet	2	0	0	0	
Vård och omsorg äldre (SoL och HSL)	82	8	-2	8	
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 757	12	24	-4	
varav öppna insatser	34	-9	-2	-8	
varav insatser enligt SoL och HSL	356	19	23	13	
varav insatser enligt LSS	1 367	1	4	-10	
Nämnden totalt	1 841	19	22	3	

Nämndens analys - sammanfattning

Omsorgsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2022 på 19 miljoner kronor (+ 1 %). Insatser inom LSS, som är nämndens största verksamhetsområde och utgör cirka 75 procent av budget, har kostnader som följer kommunbidraget (budgetramen) i stort.

Vård och omsorg om äldre redovisar ett överskott som till betydande del kan förklaras av lägre volymer inom särskilt boende i privat regi samt att kostnader för arbetskraft är lägre än förväntat inom ledsagning egen regi.

Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott. Detta beror bland annat på högre externa intäkter från Migrationsverket och högre avgiftsintäkter från brukare.

Årsprognosen för 2022 var en positiv avvikelse om 3 miljoner kronor med ett prognosspann på 0 till + 8 miljoner kronor. Överskottet 2022 blev större än prognosticerat, i huvudsak beroende på lägre kostnader mot Försäkringskassan och högre intäkter än budgeterat från Migrationsverket (se vidare under tabell 1 nedan).

Resultaträkning 2020–2022

Tabell 1. Resultaträkning 2020–2022 exklusive intern motpart

Omsorgsnämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2022	Budget 2022	Resultat 2021	Resultat 2020
Försäljningsintäkter	50	34	34	34
Taxor och avgifter	17	14	15	15
Bidrag	198	141	205	213
Verksamhetens intäkter	265	190	254	261
Köp av huvudverksamhet	-681	-672	-656	-664
Kostnader för arbetskraft	-931	-947	-902	-886
Inhyrd personal	-11	0	-8	-4
Lämnade bidrag	-133	-119	-137	-119
Lokal- och fastighetskostnader	-91	-83	-83	-79
Material	-33	-26	-32	-31
Övriga kostnader	-98	-76	-86	-77
Kommungemensamma kostnader	-108	-107	-97	-92
Verksamhetens kostnader	-2 086	-2 030	-2 001	-1 951
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Verksamhetens nettokostnader	-1 822	-1 841	-1 748	-1 691
Kommunbidrag	1 841	1 841	1 771	1 707
Resultat	19	0	22	16

Externa intäkter överstiger budget med 75 miljoner kronor. Men av detta avser cirka 50 miljoner kronor projektmedel, fastighetsintäkter och statsbidrag som inte är resultatpåverkande för nämnden, då de möts av lika stora kostnader på kostnadssidan. Utöver detta har intäkter från Migrationsverket varit högre än budget där nämnden under senare år förbättrat återsökningsprocessen markant för dessa medel, vilket bidragit till att redovisade intäkter är 6 miljoner kronor högre än förväntat. Dessa medel täcker kostnader för insatser för personer som sökt uppehållstillstånd men ej ännu fått det. Nämndens avgiftsintäkter från brukare är också högre än förväntat med 3 miljoner kronor.

Kostnader för köp av huvudverksamhet, total extern volym är 9 miljoner kronor högre än budget orsakat av utökning av antal individer inom psykiatriboenden och särskilt boende (främst mot äldrenämnden). Sett till storleken av denna kostnadspost är avvikelserna ändå relativt liten mot budget.

Summeras kostnader för egen arbetskraft och inhyrd extern personal (legitimerad personal) i tabellen ovan, redovisar nämnden ett överskott på 5 miljoner kronor avseende personalkostnader. Det är i huvudsak inom delar av egen regi som har kunnat anpassa sin bemanning när beläggningen varit lägre än budgeterat. Behovet av legitimerad personal är dock fortsatt stort inom hemsjukvården och gruppboendena, då antalet brukare med stort vårdbehov har ökat.

Nämndens kostnader för lämnade bidrag är högre än budget enligt tabell 1 ovan som en följd av att posten inkluderar projektmedel som även finns på intäktsidan. Om man borträknar denna effekt är i stället kostnaden för lämnade bidrag 13 miljoner kronor lägre än budgeterat. Detta beror på att antalet personer där nämnden har betalansvar för de 20 första timmarna per vecka inom personlig assistans har varit lägre under året jämfört med budget.

Avslutningsvis kan nämnas att övriga kostnader för material och transporter har ökat markant under året där bland annat omsorgsresor inom daglig verksamhet har ökat. Anledningen är bland annat fler antal resor och högre bränslekostnader.

Resultat per verksamhet

Tabell 2. Resultat per verksamhet

OMSORGSNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Bokslut Helårsprognos		Bokslut
	2022	2022	202208	2021
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Ordinärt boende	183	-5	-11	-6
Särskilt boende	255	32	32	27
Öppen verksamhet, personer med funktionsnedsättning	34	-9	-8	-2
Insatser enligt LSS, assistansersättning enligt SFB och HSL	1367	1	-10	4
Nämnden totalt	1 841	19	3	22

Nämndens största verksamhetsområde, insatser enligt LSS, följer kommunbidrag och budget på totalnivå.

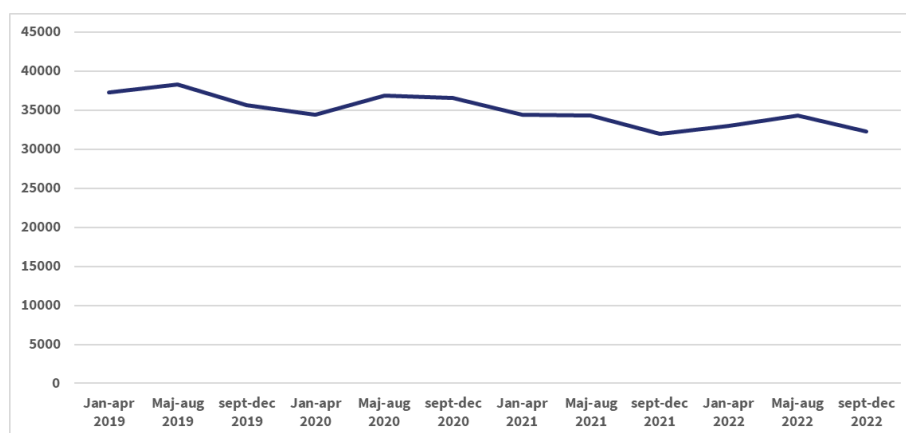
Verksamhet ordinärt boende avviker negativt med 5 miljoner kronor mot kommunbidraget vilket förklaras av högre kostnader för inhyrd legitimerad personal än budgeterat.

Särskilt boende avviker positivt med 32 miljoner kronor vilket är helt i linje med prognos och i paritet med föregående år. Det förklaras främst av högre intäkter från Migrationsverket och avgifter från brukare.

Volymutveckling

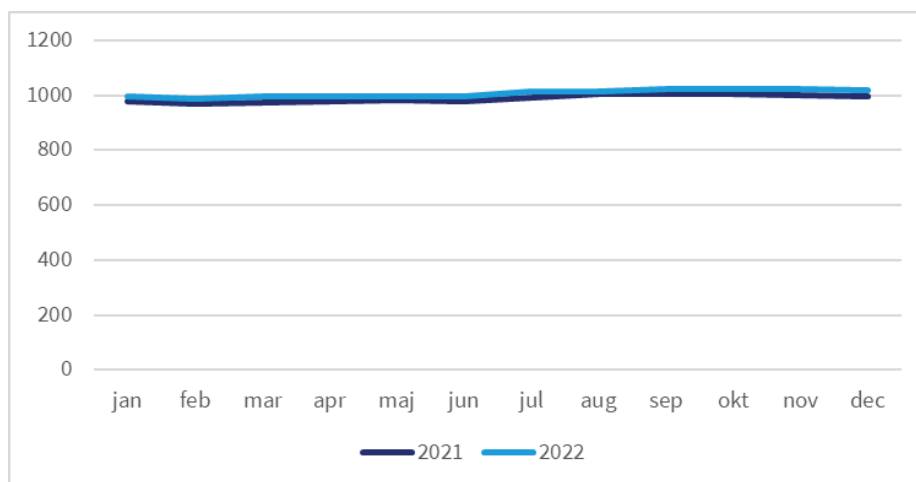
De större insatsvolymerna är tämligen stabila över tid. Nedan visas personlig assistans och deltagare inom daglig verksamhet.

Diagram 1. Fakturerade timmar totalt för personlig assistans 2019 - 2022

Mängden fakturerade timmar har varit relativt stabil och något minskande över tid till följd av att förvaltningen har arbetat med utökad kontroll av mängden utförda timmar för att förhindra felaktiga utbetalningar under en följd av år. Samtidigt har det arbetats för att säkerställa att rätt mängd insats ges utifrån biståndsbeslut. Det kan vara en faktor bland andra till att mängden fakturerade timmar varit stabil. Dock förväntas ingen volymminskning framåt.

Diagram 2. Antal deltagare inom daglig verksamhet per månad 2021 - 2022

Som framgår av diagram 2 ovan så är antalet deltagare inom daglig verksamhet stabilt. Antalet deltagare ökar med cirka trettio personer per år.

Statsbidrag och aktiviteter 2022

Omsorgsnämnden har tilldelats 20 miljoner kronor i statsbidrag, av dessa har 98 procent nyttjats under året. Bidragen har använts för bland annat insatser inom God och nära vård, samt för projekt för brukardelaktighet, suicidprevention, motverka ensamhet, säkerställa en god vård och omsorg om äldre, psykisk hälsa med mera.

Verkställighet LSS-boende

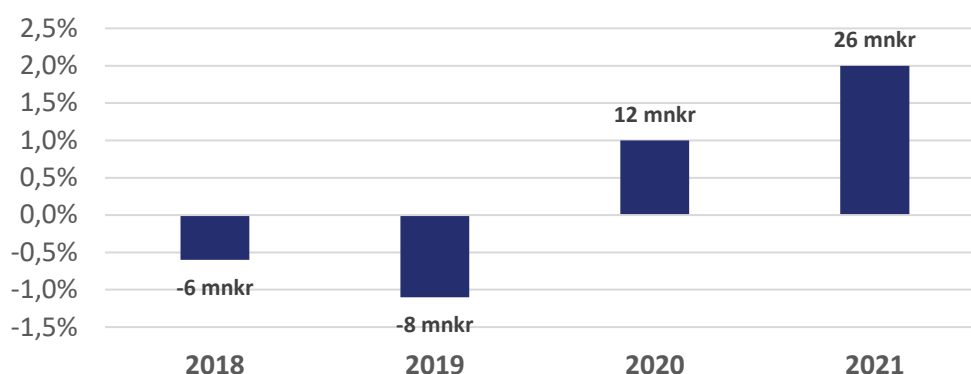
Antalet verkställda beslut avseende bostad med särskild service för vuxna LSS 9 § 9 har ökat med 12 beslut mellan 2021 och 2022, utifrån individstatistiken för LSS-insatser som årligen rapporteras in till Socialstyrelsen. Dessa beslut har kunnat verkställas då bland annat Ekeby öppnat och placeringar på ram har skett. Öppning av boende enligt tidigare bostads- och lokalförsörjningsplan har senarelagts. I väntan på öppning beviljas vissa andra insatser.

Kostnadsnivå över tid

I diagram 3 nedan redovisas hur nettokostnaderna utvecklats för Uppsala kommuns omsorgsverksamhet mellan 2018 och 2022 utifrån dels vad kostnaderna bör vara, givet genomsnittligt kostnadsläge i Sveriges kommuner som helhet, dels jämfört med Uppsalas egen kostnadsnivå över tid.

Nettokostnadsutveckling över tid och avvikelse mot referenskostnad

Diagram 3. Nettokostnadsavvikelsen för omsorgsverksamhet i Uppsala kommun 2018 - 2021

Nettokostnadsavvikelsen inom LSS har ökat från 1 procent till 2 procent. Detta motsvarar en kostnad över referenskostnad med 26 miljoner kronor vilket betyder lite förenklat att Uppsalas kostnadsnivå är något högre för 2021 än rikets genomsnittliga kostnadsnivå. Siffror över kostnadsutveckling netto finns fram till 2021.

Investeringar

Nämnden har inte genomfört investeringar i den takt som förväntats under 2022 då öppnande av boendeplatser senarelagts. Arbetet med lokalförsörjning kommer fortsatt vara ett prioriterat område under 2023 och kan komma leda till större investeringar främst i form av inventarier till nya boenden.

	KF-budget 2022	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Helårsprognos 202208
Investeringar	2	0	1	2

Omsorgsnämnden
Uppföljningsrapport 2022

Datum:
2023-01-18

Diarienummer:
OSN-2021-00652

Handläggare:
Enheten för avtal och marknad
Elli Rouzbahani, Carita Öhman

Version: 1.0

Uppföljningsrapport 2022

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	3
Resultat	3
Verksamhetsövergripande uppföljning	3
Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner	4
Resultat av för verksamhetsområden inom LSS	5
Fokusområden som egen regi (LSS) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning	5
Resultat av för verksamhetsområden inom SoL	6
Fokusområden som egen regi (SoL) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning	6
Öppna jämförelser - Enhetsundersökning.....	6
Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).....	7
Uppföljning av offentligt partnerskap, föreningsbidrag och program	7
Idéburet och offentligt partnerskap (IOP)	7
Program för full delaktighet	8
Föreningsbidrag	9
Avtalsspecifik uppföljning.....	9
Planerad avtalsspecifik uppföljning.....	9
Verksamheter som bedrivs enligt LSS.....	9
Verksamheter som bedrivs enligt SoL	12
Händelsestyrd avtalsspecifik uppföljning	12
Verksamheter som bedrivs enligt LSS.....	12
Verksamheter enligt SoL.....	13
Analys och utvecklingsarbete	13

Inledning

Denna uppföljningsrapport är en sammanställning och analys av årets uppföljningsarbete inom nämndens ansvarsområde. Uppföljningsarbete innefattar både verksamhetsövergripande och avtalsspecifik uppföljning. Den del som berör avtalsspecifik uppföljning omfattar externa leverantörer.

Uppföljningsarbete är en del av omsorgsnämndens underlag för lärande och beslut. Huvudsyftet med uppföljningsarbetet är att tillse att leverantörer följer avtal så att brukarnas behov tillgodoses enligt intentionen med avtalet. Det är också till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *Riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet* (KSN-2020-01182).

Sammanfattning

År 2022 har pandemin fortsatt påverkat uppföljningsarbetet avseende metod de tre första månaderna av året. Därefter har uppföljning på plats kunnat genomföras.

De nationella undersökningarna har genomförts som brukarundersökning och enhetsundersökning LSS under år 2022. Resultatet av brukarundersökningen visar både en viss försämring och förbättring samt en ökad svarsfrekvens. Varje verksamhet inom egen regi har tagit fram åtgärdsplaner utifrån sina resultat. Enhetsundersökning LSS har inte analyserats i denna rapport med anledning av att det inte fanns något material att jämföra med från föregående år.

Omsorgsnämnden har avtal med 66 externa leverantörer som totalt omfattar 104 olika verksamheter. Egen regin följer upp sina verksamheter genom egenkontroll i linjeorganisationen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har under året genomfört 12 planerade avtalsspecifika uppföljningar samt tre händelsestyrda uppföljningar. Vid samtliga planerade uppföljningar har delar av leverantörens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete granskats och krav på åtgärdsplan har begärts in vid sju tillfällen.

Förvaltningen har under året fortsatt arbeta mot fusk i välfärden inom personlig assistans. Arbetet har resulterat i återkrav om totalt 2 225 085 kronor samt stoppade utbetalningar om totalt 976 061 kronor.

Resultat

Verksamhetsövergripande uppföljning

Verksamhetsövergripande uppföljningar är riktade uppföljningar inom olika områden. Dessa uppföljningar utförs för att få en överblick över nämndens verksamheter. Förvaltningen har genomfört uppföljningar både utifrån löpande uppföljningsarbete och utifrån händelser.

Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tillsammans med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), intresserade kommuner och externa leverantörer utvecklat nationella brukarundersökningar för flera verksamhetsområden.

Brukarundersökningen riktar sig till vuxna personer med funktionsnedsättning inom boende, boendestöd och daglig verksamhet/sysselsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) samt personlig assistans. Deltagande i brukarundersökningen är frivilligt och besvaras av brukaren.

Förvaltningen har valt att genomföra brukarundersökningen inom egen regi för år 2022. Resultaten på kommunnivå redovisas i webbtjänsten Kolada. Utifrån att brukarundersökningen endast utförts inom egen regi samt att externa leverantörer själva avgör om de vill ansluta sig SKR:s brukarundersökning, går det inte att få ett helhetsperspektiv på nämndens ansvarsområde.

Enkätundersökningen har genomförts för nedanstående avdelningar och insatser:

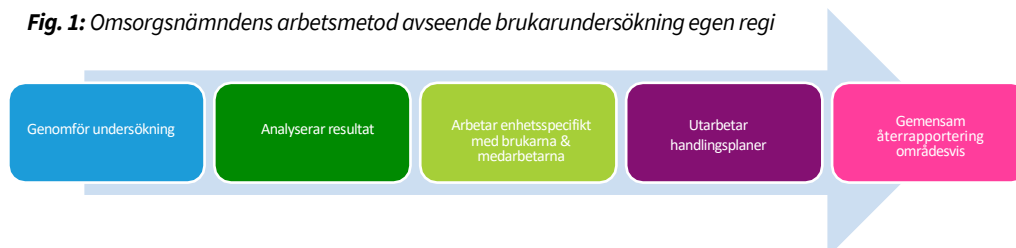
Avdelning socialpsykiatri och personligt stöd

- Boendestöd enligt SoL
- Boende med särskild service SoL
- Personlig assistans (LSS)

Avdelning arbete och bostad

- Daglig verksamhet LSS
- Gruppboende LSS
- Serviceboende LSS

Fig. 1: Omsorgsnämndens arbetsmetod avseende brukarundersökning egen regi

Brukarundersökningen består av åtta gemensamma områden inom LSS och SoL (inflytande, rätt stöd, kommunikation, omtanke, förtroende för personalen, trygghet, trivsel och synpunkter). För insatsen daglig verksamhet inom LSS finns ytterligare ett område, vilket är betydelse.

Vid analys av resultatet av brukarundersökningen har en jämförelse gjorts mellan åren 2021 och 2022.

Varje avdelning och verksamhet har ansvar för att följa upp sitt resultat av brukarundersökningen med brukare och medarbetare på respektive enhet. Det är i verksamheten som den verksamhetsnära analysen och åtgärdsplaner arbetas fram.

Resultat av för verksamhetsområden inom LSS¹

Resultatet av brukarundersökningen inom LSS skiljer sig åt beroende på verksamhetsområde. För grupp- och servicebostäder ses en viss försämring i resultatet. Resultatet för daglig verksamhet är mer stabilt över tid. Gällande personlig assistans har undersökningen genomförts men med anledning av en mycket begränsad svarsfrekvens både för år 2021 och 2022 väljer förvaltningen att inte dra några slutsatser av siffrorna.

Gruppbostäder: Det var 269 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (56,2 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 5,1 % fler som deltog 2022 jämfört med 2021.

Servicebostäder: Det var 114 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (80,3 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 6,5 % fler som deltog år 2022 jämfört med 2021.

Daglig verksamhet: Det var 422 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (51,9 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 9,3 % fler som deltog år 2022 jämfört med 2021.

Sammanfattning av resultat år 2022 (grupp- och servicebostäder och daglig verksamhet) i jämförelse med år 2021:

Förvaltningen kan konstatera att det har skett en viss försämring inom områdena rätt stöd (både grupp- och servicebostäder), kommunikation (servicebostäder), förtroende för personal (både grupp- och servicebostäder), trivsel (servicebostäder), synpunkter (gruppbostäder). Inom området kommunikation är det fortsatt en försämring i jämförelse med år 2021.

Svar på några enskilda frågor i de olika områdena påvisar dock en förbättring sedan år 2021:

- upplevelse av inflytande vad gäller att brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma har ökat hos män på servicebostad
- upplevelse av trygghet hemma har ökat hos män på servicebostad
- kännedom om var man kan lämna synpunkter har ökat hos kvinnor på servicebostad

För daglig verksamhet ser förvaltningen en viss försämring inom områdena kommunikation och trygghet för kvinnor. I övrigt är resultatet i princip oförändrat sedan år 2021.

Personlig assistans: Brukarundersökningen består av åtta områden (valfrihet, rätt stöd, omtanke, kommunikation, förtroende för personal, frihet, trivsel och synpunkter). Det var 14 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (13,2 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 0,2 % fler som deltog år 2022 jämfört med 2021.

Fokusområden som egen regi (LSS) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning

I år har egen regi inom arbete och bostad valt att inte fokusera på något specifikt område i åtgärdsplaner utan arbetar med hela resultatet.

---

¹ [Jämföraren - Kolada](#)

Resultat av för verksamhetsområden inom SoL²

Boende med särskild service: Det var 100 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (65,4 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 4 % fler som deltog år 2022 jämfört med 2021.

Sammanfattning av resultat år 2022 (boende med särskild service) i jämförelse med år 2021:

Förvaltningen kan konstatera att det har skett en viss försämring inom området trivsel. Inom områdena förtroende för personalen, trygghet och synpunkter har det skett en viss förbättring. Områdena förtroende för personal och synpunkter har fortsatt förbättrats sedan år 2021.

Boendestöd: Det var 187 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2022 (25,2 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 5,7 % fler som deltog år 2022 jämfört med 2021.

Sammanfattning av resultat år 2022 (boendestöd) i jämförelse med år 2021:

Med anledning av en relativt låg svarsfrekvens bör resultatet inom detta verksamhetsområde tolkas med försiktighet. Av de 187 svar som inkommit kan förvaltningen se en viss förbättring inom områdena kommunikation och förtroende för personalen. I övrigt ingen förändring jämfört med år 2021.

Fokusområden som egen regi (SoL) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning

Avdelning socialpsykiatri och personligt stöd har mot bakgrund av resultatet arbetat med följande kvalitetsområden: full delaktighet, bemötande, aktiviteter och goda levnadsvanor.

Öppna jämförelser - Enhetsundersökning

Öppna jämförelser är ett verktyg för analys, uppföljning och utveckling inom verksamheter på lokal, regional och nationell nivå. Socialstyrelsen tar fram öppna jämförelser med det övergripande målet att stödja nationella aktörer, ansvariga huvudmän och utförare i arbetet med att främja en god vård och omsorg för den enskilde. Arbetet görs i samverkan med SKR och i samråd med Famna (riksorganisationen för idéburen välfärd) och Vårdföretagarna (arbetsgivar- och branschorganisation för vårdgivare i privat regi).

Enhetsundersökning är en del av öppna jämförelser och är en totalundersökning inom LSS avseende bostad med särskild service och daglig verksamhet. Socialstyrelsen ansvarar för insamlingen av enhetsundersökningen.

Socialstyrelsen och SKR har tagit fram fyra kvalitetsområden för enhetsundersökning vilka innefattar följande: kunskapsbaserad verksamhet, självbestämmande och integritet, helhetssyn och samordning samt trygghet och säkerhet.

---

² [Jämföraren - Kolada](#)

Omsorgsnämnden vill följa hela nämndens ansvarsområde avseende bostad med särskild service och har därför valt att inkludera de enheter som finns inom socialpsykiatri, SoL.

Med anledning av att enhetsundersökningen inte genomfördes år 2020 och 2021, finns det inga värden att jämföra 2022 års resultat med. Förvaltningen har därför valt att inte göra någon genomgripande analys av resultatet för år 2022.

Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över all verksamhet som bedrivs enligt LSS samt för de verksamheter som det krävs tillstånd för enligt socialtjänstlagen. Tillsyn innebär en granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och föreskrifter.

Omsorgsnämnden ställer krav på externa leverantörer att de ska skicka information till nämnden om genomförd tillsyn. Förvaltningen har kontrollerat detta genom att begära ut uppgifter om tillsynsinsatser från IVO för år 2022. Förvaltningen fick kännedom om att det har genomförts tre tillsyner på tre verksamheter under året, varav en verksamhet har ramavtal med omsorgsnämnden. De övriga två har individavtal.

En tillsyn var ett initiativärende (händelsesstyrd tillsyn) gällande en gruppbostad LSS för vuxna där våldsbrott och brand på boendet orsakats av okända gärningsmän. IVO:s tillsyn av boendet var en uppföljning utifrån händelsen. Ärendet hanterades av polis och ingen hotbild bedömdes kvarstå. IVO fann ingen anledning att utreda verksamheten vidare.

De två andra tillsynerna var frekvenstillsyner (planerad tillsyn). Samtliga granskningar är avslutade.

Uppföljning av offentligt partnerskap, föreningsbidrag och program

Idéburet och offentligt partnerskap (IOP)

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn som möjliggör problemlösning för ett hållbart samhälle. Med andra ord ett formellt samarbete där Uppsala kommun och en förening ser att de tillsammans kan lösa en specifik utmaning. Ett IOP innebär att både kommun och föreningar ser ett mervärde av dialog och samverkan samt är beredda att satsa egna resurser. Uppföljning tillsammans med de föreningar som nämnden ingått IOP med sker 2–4 gånger per år. Vid dialogmöten diskuteras utförandet av tjänsten, de ekonomiska förutsättningarna och utvecklingsfrågor.

Omsorgsnämnden har partnerskap med två föreningar; FUB-Tallkrogen och Föreningen Fyrisgården.

FUB-Tallkrogen:

Grundtanken med detta IOP är att erbjuda hälsofrämjande samt nätverksbyggande insatser för målgruppen vuxna personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd samt personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning efter en hjärnskada i vuxen ålder.

Under 2022 har ett (1) utvecklingsområde identifierats vilket är att det finns behov av bättre rutiner och klargörande av ansvar gällande sjuksköterskebemanning under lägervistelse under sommaren. Vid ett av årets dialogforum har en tjänsteperson från kulturförvaltningen deltagit för att undersöka möjligheten att inkludera kulturnämnden i partnerskapet.

Föreningen Fyrisgården:

Grundtanken med detta IOP är att genom samverkan skapa så goda förutsättningar som möjligt för personer med funktionsnedsättning på deras fritid.

Under 2022 har Föreningen Fyrisgården uppmärksammat att det finns en större kunskap om föreningen och nätverket "Fritid för alla" än tidigare. Nätverket har utvecklats generellt men även kompletterats med stimulansmedel vilket har varit viktigt för utveckling av nätverket. Den öppna fritidsverksamheten har under året erbjudit bland annat idrott och kulturaktiviteter.

Fyrisgårdens dialogforum anordnas återkommande tillsammans med sarskolor, politiker och tjänstepersoner i Uppsala kommun. Syftet är att ungdomar och barn med funktionsnedsättningar ska få komma till tals och belysa de frågor som de tycker är viktiga för att ge dem en möjlighet till inflytande och påverkan. Dialogforum har blivit påverkad under pandemin. Det har dock genomförts dialog på skolorna, en digital dialog samt en enkät.

Arbete har påbörjats med att ta fram ett nytt förslag på IOP för år 2024 och framåt. Förutom redan deltagande nämnder hoppas föreningen även kunna inkludera äldrenämnden i nästa IOP.

Program för full delaktighet

Omsorgsnämnden är uppföljningsansvarig för kommunens program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Under 2022 har fokus varit på att revidera handlingsplanen i programmet samt sprida kunskap om programmet i dialog med andra förvaltningar och bolag.

I syfte att sammanfatta goda exempel på hur programmet används med barnperspektivet i fokus har andra förvaltningar, Avdelning myndighet och egen regi kontaktats. Goda exempel på hur barn- och ungdomars åsikter och perspektiv tillvaratas i beslutsprocesser och dagligt arbete finns, men det finns svårigheter i att hitta referensgrupper för barn dit frågor med enkelhet kan skickas eller fokusgrupp för dialog skapas. Exempel på arbete där delaktighet och inflytande för barn/ungdomar skapas är vid utformning av den fysiska miljön så att största möjliga tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet och likvärdighet uppnås. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar även med att ta fram inriktningar för att säkerställa ett barnrättsperspektiv i samhällsbyggnadsprocessen samt en egen modell för integrerad barnkonsekvensanalys. Vidare utvecklar Avdelning myndighet material att ha till hjälp i kommunikation så att handläggarna når de barn som inte kan uttrycka sin vilja på

grund av sin funktionsnedsättning. Vid planerade avtalsspecifika uppföljningar följer förvaltningen hur leverantörer skapat förutsättningar för inflytande och delaktighet i vardagligt arbete, i särskilt anordnade forum samt hur delaktighet och inflytande är kopplat till genomförandeplan.

Föreningsbidrag

Uppföljning av de föreningar som nämnden beviljat bidrag till har under 2022 präglats av pandemins efterverkningar. Föreningarnas möjligheter att utföra aktiviteter har till viss del varit fortsatt begränsade. Förvaltningen har inte följt upp dessa verksamheter under året. Omsorgsnämnden har fått återkoppling kring detta och planer finns för uppföljningar under år 2023.

Avtalsspecifik uppföljning

Avtalsspecifik uppföljning sker både på individ- och verksamhetsnivå. På individnivå sker detta genom att biståndshandläggare regelbundet, eller vid behov, följer upp de insatser som individer beviljats utifrån SoL eller LSS. På verksamhetsnivå sker avtalsuppföljning utifrån ett strategiskt urval samt vid händelser som föranleder en granskning. Avtalsspecifik uppföljning kan ske både på enhetsnivå och i ett vidare perspektiv av en leverantör. Metodval görs utifrån vilken typ av granskning som ska genomföras. Förvaltningen tar hänsyn till omsorgsnämndens bredd av verksamheter samt behov av djup och frekvens vid urval av verksamheter.

Granskningarna syftar till kontroll av att leverantören fortsatt uppfyller uppställda krav i avtal och förfrågningsunderlag. Uppföljningarna syftar även till att inhämta leverantörernas synpunkter och förslag på förbättringsåtgärder till förvaltningen i övertagandeprocessen och samarbete. Synpunkterna tas sedan tillvara i förvaltningens interna förbättringsarbete.

I uppföljningsarbetet har både brister och framgångsfaktorer framkommit. Uppmärksammade brister har föranlett till att förvaltningen begärt in åtgärdsplaner. Exempel på framgångsfaktorer som leverantörer nämnt vid planerade avtalsspecifika uppföljningar har varit bland annat ett närvarande och engagerande ledarskap, personalkontinuitet, en trygg miljö där de enskilda individerna kan utvecklas och vara delaktiga.

Planerad avtalsspecifik uppföljning

Förvaltningen har utfört planerade avtalsspecifika uppföljningar med olika metoder. Planeringen har utgått från att varje avtal ska omfattas av uppföljning inom den aktuella avtalsperioden.

Verksamheter som bedrivs enligt LSS

Personlig assistans 9 § 2 LSS

Omsorgsnämnden saknar avtal med externa leverantörer inom personlig assistans. Som assistansberättigad väljer brukaren själv om hen vill ha kommunen som utförare, ett privat företag, brukarkooperativ eller om hen vill anställa sina assistenter själv. För de som inte väljer kommunen som utförare skickas fakturor till Avdelning myndighet för utbetalning av ersättning.

Arbetet med framtagande av nya arbetsätt och rutiner för att förhindra felaktiga utbetalningar har fortgått under året och har snabbt gett resultat i form av att felaktiga utbetalningar har kunnat stoppats. Fakturor har granskats med bifogade tidrapporter och med sanningsförsäkran avseende utförd assistans. Under 2022 har myndigheten djupgranskat vissa specifika delar i assistansutförandet, bland annat:

- hur assistansen utförts under dygnsvilan
- att dubbel assistans utförts enligt beslut
- att personliga assistenter har rimligt pendlingsavstånd
- att personliga assistenter inte har arbetat på annan arbetsplats inom Uppsala kommun samtidigt som de registrerat arbetstid hos extern leverantör
- att dubbelfakturering inte har skett för utförda HSL-insatser
- efterföljande av arbetstidslagen

Syftet med granskningen är att säkerställa att den assistansberättigade får insatsen utförd enligt beslut och med god kvalitet. Granskningen har resulterat i 88 ärenden/åtgärder:

- felaktiga utbetalningar har stoppats om totalt 976 061 kr.
- beslut om återkrav har fattats om totalt 2 225 085 kr.

Granskning av fusk inom välfärden har vidare lett till:

- 10 anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gällande tillståndshavares lämplighet att bedriva verksamhet med personlig assistans
- sex polisanmälningar
- 14 underrättelser till Försäkringskassan
- 27 underrättelser till Skatteverket
- 1 underrättelse till annan kommun

Ledsagning 9 § 3 LSS och SoL

Inom verksamhetsområde ledsagning har förvaltningen genomfört två planerade uppföljningar under 2022, vilka är:

- Förenade Care AB (OSN-2020-00560)
- Glaucus Assitans AB (OSN-2020-00646)

Förvaltningen har i dessa uppföljningar begärt in underlag från leverantören gällande specifika delar av verksamhetens kvalitetsledningssystem.

Vid båda uppföljningarna har verksamheten påvisat att de har ett tillfredställande ledningssystem för att säkra verksamhetens kvalitet avseende klagomål och synpunkter, avvikelser och Lex Sarah.

Korttidstillsyn för barn och unga 9 § 7 LSS

Inom verksamhetsområde korttidstillsyn har förvaltningen genomfört tre planerade uppföljningar under 2022, vilka är:

- Kajan Friskola AB (fritidsklubb) (OSN-2021-00529)
- Föreningen Fyrisgården (OSN-2021-00528)
- Ansgarskolorna AB (OSN-2022-00196)
Enhet; Emmanuel Fritids

Förvaltningen har på två av dessa uppföljningar genomfört digitala intervjuer, skickat ut enkät och inhämtat underlag. På den tredje genomfördes uppföljningen på plats i verksamheten när restriktionerna från pandemin togs bort. Områden som granskats i uppföljningarna är följande; ledning, personal, bemanning, kompetens, egenkontroll, avvikelse- och synpunktshantering, inflytande och delaktighet, egenvård samt barns rättigheter utifrån FN:s konvention om barns rättigheter.

Förvaltningen kan inte se något gemensamt tema utifrån uppmärksammade brister. Samtliga leverantörer fick inkomma med åtgärdsplaner som senare godkändes av förvaltningen.

Bostad med särskild service för vuxna 9 § 9 LSS

Inom verksamhetsområde bostad med särskild service för vuxna LSS har förvaltningen genomfört fem planerade uppföljningar under 2022, vilka är:

- Frösunda Omsorg AB (OSN-2022-00263)
Enheter: Bordtennisvägen gruppbofastad, Grundstensvägens gruppbofastad och Konstnärsvägens gruppbofastad
- Nytida AB (OSN-2022-00352)
Enhet: Ärentunavägen gruppbofastad
- Attendo AB (OSN-2022-00556)
Enhet: Hjortrongatan
- Frösunda Omsorg AB (OSN-2022-00590)
Enhet: Lunda 1
- Humana AB (OSN-2022-00589)
Enhet: Kronparksvägen 29

Förvaltningen har vid dessa uppföljningar genomfört två digitala intervjuer vid övertag av verksamhet, två granskningar baserade på begärda underlag samt en uppföljning på plats i verksamheten.

Områden som följdes upp på de digitala uppföljningarna var övertagande, uppstart, planering framåt, hälso- och sjukvård samt samarbete med förvaltningen.

Vid de uppföljningar där förvaltningen begärde in underlag har följande områden granskats; personalschema, samverkan med legitimerad personal, genomförda kultur och fritidsaktiviteter, semestervistelse för år 2022, avtalade mervärden, klagomål och synpunkter, avvikelser enligt SoL och LSS samt lex Sarah, inhämtade uppgifter av externa rapporter från andra förvaltningar/myndigheter.

Vid den uppföljningen som var på plats i verksamheten följdes följande områden upp: ledning, personal, kompetens, bemanning, samverkan, genomförande av uppdrag, dokumentation, hälso- och sjukvård, ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, inflytande och delaktighet, brand och säkerhet, kris- och katastroforganisation.

En av leverantörerna fick inkomma med åtgärdsplan som senare godkändes av förvaltningen. Två av uppföljningarna granskades och godkändes av förvaltningen utan vidare åtgärder. De övriga två uppföljningar föranledde inga krav på åtgärdsplaner från förvaltningens sida då syftet var att följa upp övertagande- och uppstartsprocess, skapa en god dialog mellan parterna samt möjlighet för leverantören att inkomma med frågor och synpunkter till förvaltningen.

Daglig verksamhet 9 § 10 LSS

Inom verksamhetsområde daglig verksamhet har förvaltningen genomfört två planerade uppföljningar under 2022, vilka är:

- Imera AB (OSN-2020-00614)
- Devebo Omsorg AB (OSN-2022-00581)
Enhet; Nyansen

Förvaltningen har vid en av dessa uppföljningar genomfört en granskning baserad på begärda underlag, kreditupplysning och en kontroll av tillstånd hos IVO. Den andra uppföljningen genomfördes på plats i verksamheten.

Vid den uppföljningen där förvaltningen begärde in underlag har följande områden granskats: klagomål och synpunkter, avvikelser, Lex Sarah. Uppföljningen påvisade att verksamheten har ett tillfredställande ledningssystem för att säkra verksamhetens kvalitet.

Vid den uppföljningen som genomfördes på plats i verksamheten följdes följande områden upp: ledning, personal, kompetens, bemanning, samverkan, genomförande av uppdrag, dokumentation, hälso- och sjukvård, ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, inflytande och delaktighet, brand och säkerhet, kris- och katastroforganisation. Leverantören fick inkomma med åtgärdsplan som sedan godkändes av förvaltningen.

Verksamheter som bedrivs enligt SoL

Inom verksamhetsområde Hem för viss annan heldygnsvård (Korttidsboende enligt 7 kap. 1 § 3 SoL) planerades en uppföljning som på grund av leverantörens omständigheter fick skjutas upp och genomförs istället i början av år 2023.

Händelsestyrd avtalsspecifik uppföljning

Förvaltningen har utfört händelsestyrd avtalsspecifik uppföljning med olika metoder. Händelsestyrda avtalsspecifika uppföljningar genomförs vid händelser som föranleder en granskning, till exempel när förvaltningen får en synpunkt gällande leverantören/verksamheten.

Verksamheter som bedrivs enligt LSS*Daglig verksamhet 9 § 10 LSS*

Inom verksamhetsområde daglig verksamhet har förvaltningen genomfört två händelsestyrda uppföljningar under 2022, vilka är:

- CB Assistans AB (OSN-2020-00697)
- Labanskolan Frisärskola AB (OSN-2020-00713)

Bakgrund till uppföljning hos leverantör CB assistans AB var inkommen synpunkt till förvaltningen gällande felaktig fakturering. Förvaltningen har i denna uppföljning granskat fakturor och haft dialog med arbetsplatsen. Efter granskning bedömde förvaltningen att förvaltningen har blivit rätt fakturerade. Ärendet godkändes och avslutades.

Bakgrund till uppföljning hos leverantör Labanskolan Frisärskola AB var inkommande synpunkt till förvaltningen gällande låg bemanning. Förvaltningen har i denna uppföljning granskat personalscheman i relation till brukarnas nivåer. Efter granskning bedömer förvaltningen att bemanningen är fullgod. Ärendet godkändes och avslutades.

Verksamheter enligt SoL

Bostad med särskild service SoL

Inom verksamhetsområde bostad med särskild service SoL har förvaltningen genomfört en händelsestyrd uppföljning under 2022, vilken är:

- Nytida AB (OSN-2022-00515)
Enhet; Brostugegården

Bakgrund till uppföljningen var inkommande synpunkt till förvaltningen gällande låg bemanning kvällstid. Förvaltningen har i denna uppföljning genomfört ett oanmält besök på verksamheten och Avdelning myndighet genomförde individuppföljningar. Efter granskning bedömer förvaltningen att bemanningen är tillräcklig under kvällstid. Ärendet godkändes och avslutades.

Analys och utvecklingsarbete

I den verksamhetsövergripande uppföljningen har brukarundersökningen tolkats och analyserats. År 2021 var områdena delaktighet, inflytande, kommunikation och självbestämmande tydliga områden som förvaltningen uppmärksammade och hade som fokusområden inför år 2022. I årets brukarundersökning kan förvaltningen inte se att några områden är tydlig grund för nya fokusområden som ska gälla inom alla verksamhetsområden.

I de avtalsspecifika uppföljningar som förvaltningen genomfört ligger avtalet som grund. Områden som följts upp under året har därför varierat. Förvaltningen kan inte, utifrån årets sammanlagda resultat, se mönster eller trender inom något specifikt område. Leverantörernas ledningssystem för kvalitet har dock varit i fokus vid de flesta planerade avtalsspecifika uppföljningarna. Då leverantörernas rutiner och följsamhet till dessa är en viktig grund för kvalitet ser förvaltningen att granskning av ledningssystem för kvalitet bör även fortsättningsvis vara i fokus.

Vid sammanställning och analys av årets avtalsspecifika uppföljningar ser förvaltningen att vid uppmärksammade brister har samtliga leverantörer inkommit med åtgärdsplaner som blivit godkända. Inga uppföljningar har lett till sanktioner. Effekt av åtgärdsplaner behöver dock följas upp vid framtida uppföljningar.

Vidare ser förvaltningen att arbetet med fusk i välfärden inom personlig assistans har gett resultat även i år. Arbetet kommer att fortsätta utvecklas under år 2023 och beröra fler verksamhetsområden.

Uppföljningsarbete är en ständig utveckling. Förvaltningen har under år 2022 arbetat med en ny uppföljningsstrategi gällande planerade avtalsspecifika uppföljningar. Strategin finns presenterad i uppföljningsplanen för år 2023.

Omsorgsnämnden
Rapport

Datum:
2023-01-30

Diarienummer: OSN-2021-00652

Handläggare:
Jessica Dahl, Evelyn Widenfalk Ehlin, Magnus Hjort

Version/DokumentID: 1.0

Omsorgsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

Under året har arbetet med sammanläggningen till en vård- och omsorgsförvaltning fortsatt. Det finns nu en gemensam stab och en samlad hälso- och sjukvårdsavdelning som arbetar för omsorgsnämnden och äldrenämnden. Utifrån sammanläggningen har ett fördjupat samarbete och utvecklingsarbete påbörjats. Detta möjliggör att kompetens och resurser samlas för att möta framtidens utmaningar.

Övergripande syftet med förvaltningens arbete är att säkra att vi alltid gör det bättre för våra brukare och medborgare med de resurser och mandat vi har. Genom att stärka brukarens förutsättningar, både med insatser, förebyggande, rehabiliterande och hälsofrämjande aktiviteter – med stöd av medarbetare med relevant och användbar kompetens som arbetar tillsammans för att ta tillvara resurser.

I slutet av året påbörjades arbetet med att ta fram en förvaltningsplan. Den ska utgöra en bro och övergång mellan nämndernas verksamhetsplaner, gällande lagar och riktlinjer samt tagna beslut och avdelningarnas mer professionsnära arbete. Förvaltningsplanen ska ha en form och ett innehåll som medarbetare kan ta till sig i syfte att bygga en gemensam identitet och ligga till grund för en främjande förvaltningskultur.

En enhet för digital verksamhetsutveckling har under året tillkommit i vård- och omsorgsförvaltningens stab. Denna har som syfte att samla pågående initiativ, utveckla arbetssätt kopplade till digitala lösningar och att samlat leda förvaltningens digitala verksamhetsutveckling. Fokus har flyttat från tekniska lösningar och leverantörer till att se digitalisering som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen.

I samverkan med Regionen och arbetet med Effektiv och nära vård har ledning och styrning med fokus på samverkan varit en viktig del. Nämnden har bidragit med kompetens inom ett flertal gemensamma utvecklingsarbeten under året för att möjliggöra målbilden. Dessa är bland andra; geografisk indelning av kommande noder för vårdcentrum i Uppsala, styrning och ledning av vårdcentrum, förstärkt geografiskt uppdrag och digitala processer för att stärka egenvård.

Måluppfyllelse under året

Omsorgsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2022	Resultat		
		Bokslut 2022	Bokslut 2021	Helårsprognos 202208
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg äldre (SoL och HSL)	82	8	-2	8
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 757	12	24	-4
varav öppna insatser	34	-9	-2	-8
varav insatser enligt SoL och HSL	356	19	23	13
varav insatser enligt LSS	1 367	1	4	-10
Nämnden totalt	1 841	19	22	3

Tabell1: Utfall bokslut i förhållande till kommunfullmäktiges ramtilldelning per verksamhetsområde

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Omsorgsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2022 på 19 miljoner kronor (+ 1 %). Insatser inom LSS, som är nämndens största verksamhetsområde och utgör cirka 75 procent av budget, har kostnader som följer kommunbidraget (budgetramen) i stort.

Vård och omsorg om äldre (SoL och HSL) redovisar ett överskott som till betydande del kan förklaras av lägre volymer inom särskilt boende, i privat regi samt att kostnader för arbetskraft är lägre än förväntat inom ledsugning egen regi.

Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott. Detta beror bland annat på högre externa intäkter från Migrationsverket och högre avgiftsintäkter från brukare.

Årsprognosen för 2022 var en positiv avvikelse om 3 miljoner kronor med ett prognosspann på 0 till + 8 miljoner kronor. Överskottet 2022 blev större än prognosticerat, i huvudsak beroende av lägre kostnader mot Försäkringskassan och högre intäkter än budgeterat från Migrationsverket.

Måluppfyllelse

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i samtliga nio inriktningsmål. Nedan finns en sammanställning av de områden inom målen som nämnden särskilt vill lyfta.

Inriktningsmål 1

För att åstadkomma ett mer effektivt resursutnyttjande genom utveckling av digitala välfärdstjänster har en särskild enhet för digitalutveckling skapats. Fokus har även varit att skapa strukturerade samarbetsytor både inom nämndens verksamheter och mellan nämnden och kommunens centrala IT-stab, vilket bidragit till att öka förståelsen för de olika verksamheternas behov och processer. Arbetet har medfört att initiativ samordnats och kopplats ihop och att resurser används mer ändamålsenligt. Detta bidrar till att digital utveckling numer i högre utsträckning utgår från

verksamheternas behov, mål och önskade resultat.
Som ett resultat av arbetet fick Uppsala och vård- och omsorgsförvaltningen utmärkelsen Sveriges eHälsokommun 2022.

2022 uppvisar ökade kostnader för inhyrd legitimerad personal jämfört med förra året inom nämndens verksamheter. Utmaningen med inhyrd personal är komplex då konkurrensen om legitimerad personal är nationell. Det råder hård konkurrens om den legitimerade personalen, speciellt sjuksköterskor från såväl bemanningsföretag, regioner samt närliggande kommuner.

Inriktningsmål 2

Arbete för att motverka uppkomst av välfärdsbrottslighet och för att upptäcka om kommunala medel utnyttjas av utförare för egen vinning pågår inom många områden och engagerar flera enheter, både internt på förvaltningen och kommungemensamt.

Samverkan sker även med statliga myndigheter såsom Skatteverket, Polisen, Uppsalahem och Försäkringskassan.

Under året har utförandet inom området personlig assistans granskats. Ett team för detta arbete har upprättats med representanter från enhet avtal och marknad, myndighet och ekonomistaben på kommunledningskontoret (KLK). Arbetet med framtagande av nya arbetsätt och rutiner för att förhindra felaktiga utbetalningar har fortgått och har snabbt givit resultat i form av att felaktiga utbetalningar har stoppats.

Inriktningsmål 7

Utifrån att det i Uppsala kommun finns en politisk viljeinriktning att utveckla samordningen mellan arbetsmarknadsförvaltningen (AMF), socialförvaltningen (SCF), utbildningsförvaltningen (UBF) och vård -och omsorgsförvaltningen (VOF), har *Samordningsprojektet* startats. Syftet är att förbättra samverkan för personer med komplexa behov i alla åldrar.

Under 2022 har arbete pågått inom de prioriterade uppdrag pekats ut av den politiska ledningen. Flera av dessa uppdrag handlar om samplanering gällande barn/ungdomar och/eller elever med särskilda stödbehov.

Samverkansprojektet har utmynnat i arbetssätt, metoder och verktyg som möter individens komplexa och särskilda behov och stärkt samordning mellan förvaltningarna.

Omsorgsnämndens mål:

Nämndens grunduppdrag inryms framför allt i inriktningsmål 7. Inom detta inriktningsmål finns även ett av det nämndspecifika målet, *att den kommande hälso- och sjukvården skall vara samordnad hälsofrämjande och finnas nära individen både geografiskt och digitalt.*

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad i detta arbete. För att möjliggöra en samordnad hälso- och sjukvård genomfördes under året en sammanläggning av egen regis hemsjukvård.

Omställningsarbetet till effektiv och nära vård tillsammans med Region Uppsala har utvecklats under året. Projekt *Framtidens vårdcentrum* genomförs i syfte att förtydliga förutsättningarna för framtida lokalisering av fullskaligt och icke fullskaligt vårdcentrum inom kommunens geografiska områden. Den framtida lokaliseringen baseras på utredningar om verksamhetsinnehåll, behovsanalyser och förstudier av vårdcentrum.

En rapport med analysmodellen och de fem prioriterade lokaliseringar lades fram för

styrgrupp i samverkan i januari 2023 för antagande och beslut om fortsatt gemensamt arbete för att kunna etablera vårdcentrum i Uppsala kommun för Uppsala och Heby kommuns invånare.

Utifrån rapporten har inriktningen mot effektiv och nära vård blivit tydligare för Uppsala kommun. Ett kommuninternt samarbete har lett till att effektiv och nära vård finns som ett samverkansuppdrag i Mål och budget 2023.

Inriktningsmål 9:

För att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen och bra arbetsvillkor genomförs initiativ för att förändra arbetssätt, ta tillvara på kompetens och erbjuda utveckling för befintliga medarbetare på förvaltningen. För att bättre kunna analysera nuläge och planering för aktiviteter används nu ett nytt analysverktyg. Målet med verktyget är att knyta ihop kompetensförsörjningsplaneringen med verksamhetsplaneringen.

Under året har flera medarbetare inom LSS-verksamheter fått möjlighet att öka sin kompetens genom att utbilda sig till stödpedagoger. Utbildningsatsningen kommer att fortgå och även inkludera medarbetare inom SoL-verksamheter.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Nämndens ansvarsområde fördelas (diagram 1), där ca 98 procent av nettokostnaderna härrörs från lagstadgad verksamhet (LSS och SoL).

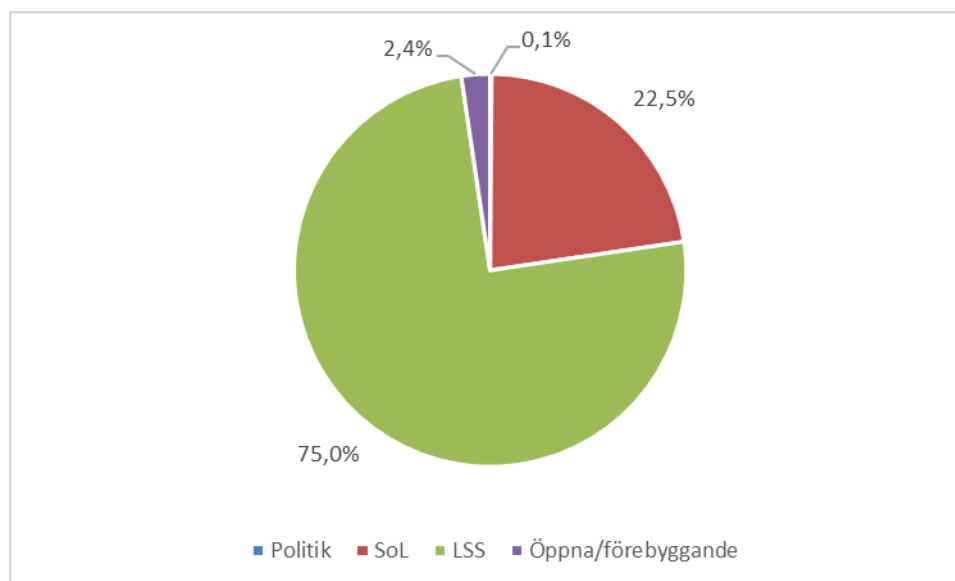

Diagram 1: Fördelning av omsorgsnämndens nettokostnader utifrån lagrum

Nettokostnad funktionsnedsättning LSS och SFB, kr/inv				
	2018	2019	2020	2021
Eskilstuna	7 027	7 130	7 240	7 671
Gävle	7 142	7 345	7 016	8 294
Jönköping	7 528	7 635	7 717	7 846
Linköping	5 888	6 002	6 238	6 314
Norrköping	7 287	7 311	7 330	7 762
Södertälje	8 604	8 752	8 477	8 443
Uppsala	6 807	7 016	6 976	7 139
Västerås	5 599	5 981	6 006	6 157
Örebro	7 063	7 362	7 418	7 603
Resultat nätverket R9 (ovägt medel)	6 994	7 170	7 157	7 470

Tabell 2: Kostnad för funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB) uttryckt i kronor/invånare i jämförelse med övriga kommuner i R9-nätverket

Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)				
	2018	2019	2020	2021
Eskilstuna	-0,5	-1,8	-2,3	-1,4
Gävle	0,1	-0,3	0,7	4,4
Jönköping	4,5	4,8	9,6	5,3
Linköping	-6,9	-6,7	-6,7	-8,0
Norrköping	-0,9	-2,0	-2,1	-0,1
Södertälje	-2,8	-3,1	-2,3	-2,6
Uppsala	-0,6	-1,1	1,0	2,0
Västerås	-2,4	-3,6	-3,0	-3,2
Örebro	-0,6	-1,9	-2,8	-3,3
Resultat nätverket R9 (ovägt medel)	-1,1	-1,7	-0,9	-0,8

Tabell 3: Nettokostnadsavvikelse LSS i procent

Ekonomiskt utfall

Omsorgsnämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2022	Budget 2022	Resultat 2021	Resultat 2020
Försäljningsintäkter	50	34	34	34
Taxor och avgifter	17	14	15	15
Bidrag	198	141	205	213
Verksamhetens intäkter	265	190	254	261
Köp av huvudverksamhet	-681	-672	-656	-664
Kostnader för arbetskraft	-931	-947	-902	-886
Inhyrd personal	-11	0	-8	-4
Lämnade bidrag	-133	-119	-137	-119
Lokal- och fastighetskostnader	-91	-83	-83	-79
Material	-33	-26	-32	-31
Övriga kostnader	-98	-76	-86	-77
Kommungemensamma kostnader	-108	-107	-97	-92
Verksamhetens kostnader	-2 086	-2 030	-2 001	-1 951
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Verksamhetens nettokostnader	-1 822	-1 841	-1 748	-1 691
Kommunbidrag	1 841	1 841	1 771	1 707
Resultat	19	0	22	16

Tabell 4. Resultatutveckling 2020–2022

Externa intäkter överstiger budget med 75 miljoner kronor. Men av detta avser cirka 50 miljoner kronor projektmedel, fastighetsintäkter och statsbidrag som inte är resultatpåverkande för nämnden, då de möts av lika stora kostnader på kostnadssidan. Utöver detta har intäkter från Migrationsverket varit högre än budget där nämnden under senare år förbättrat återsökningsprocessen markant för dessa medel, vilket bidragit till att redovisade intäkter är 6 miljoner kronor högre än förväntat. Dessa medel täcker kostnader för insatser för personer som sökt uppehållstillstånd men ej ännu fått det. Nämndens avgiftsintäkter från brukare är också högre än förväntat med 3 miljoner kronor.

Kostnader för köp av huvudverksamhet, total extern volym är 9 miljoner kronor högre än budget orsakat av utökning av antal individer inom psykiatriboenden och särskilt boende (främst mot äldrenämnden). Sett till storleken av denna kostnadspost är avvikelserna ändå relativt liten mot budget.

Summeras kostnader för egen arbetskraft och inhyrd extern personal (legitimerad personal) i tabellen ovan, redovisar nämnden ett överskott på 5 miljoner kronor avseende personalkostnader. Det är i huvudsak avdelning socialpsykiatri (egen regi) som har kunnat anpassa sin bemanning då beläggningen varit lägre än budgeterat. Behovet av legitimerad personal har varit fortsatt stort inom hemsjukvården och gruppboendestäder, då antalet brukare med stort vårdbehov har ökat.

Nämndens kostnader för lämnade bidrag är högre än budget enligt tabell 1 ovan som en följd av att posten inkluderar projektmedel som även finns på intäktsidan. Om man borträknar denna effekt är i stället kostnaden för lämnade bidrag 13 miljoner kronor lägre än budgeterat. Detta beror på att antalet personer där nämnden har betalansvar för de 20 första timmarna per vecka inom personlig assistans, har varit lägre under året jämfört med budget.

Avslutningsvis kan nämnas att övriga kostnader för material och transporter har ökat markant under året där bland annat omsorgsresor inom daglig verksamhet har ökat. Anledningen är bland annat fler antal resor och högre bränslekostnader.

Uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet

Omsorgsnämnden har avtal med 66 externa leverantörer som totalt omfattar 104 olika verksamheter. Verksamheter som bedrivs i nämndens egen regi följs upp genom egenkontroll i linjeorganisationen.

Under de tre första månaderna under år 2022 har pandemin påverkat metoder för uppföljningsarbetet och uppföljningarna har utifrån detta genomförts digitalt. Därefter har uppföljningar kunnat genomföras på plats i verksamheten.

Totalt under året har det genomförts 12 planerade avtalsspecifika uppföljningar och tre uppföljningar utifrån inkomna synpunkter eller kännedom om händelser som föranlett granskning. Vid de planerade uppföljningar har delar av leverantörens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete granskats och krav på åtgärdsplan har begärts in vid sju av uppföljningarna. Vid sammanställning och analys av årets avtalsspecifika uppföljningar har samtliga leverantörer inkommit med åtgärdsplaner som blivit godkända. Inga uppföljningar har resulterat i sanktioner för leverantören.

Arbetet med fusk i välfärden inom personlig assistans har gett resultat även i år. Metoden för detta kommer att fortsätta utvecklas under år 2023 och beröra fler verksamhetsområden. Arbetet med fusk inom personlig assistans har resulterat i återkrav om totalt 2 225 085 kronor samt stoppade utbetalningar om totalt 976 061 kronor.

På vård- och omsorgsförvaltningen har det framarbetats en ny uppföljningsstrategi gällande planerade avtalsspecifika uppföljningar, denna finns beskriven i omsorgsnämndens uppföljningsplan 2023.

Framtida utmaningar

Statistik från Socialstyrelsen visar att antal personer med insatser enligt LSS ökar i Sverige. Dels åldras fler personer med beviljade LSS insatser, dels räddas allt fler personer som är svårt skadade eller traumatiserade, svårt sjuka eller för tidigt födda. Dessa förutsättningar tillsammans med att Uppsala kommun är en växande kommun där inflyttningen till kommunen är högre än snittet i landet, gör att behov och ansökningar av insatser enligt LSS från kommunen har ökat.

Utmaningar gällande verkställighet finns inom flera insatser men främst inom bostad med särskild service LSS 9:9, gruppboende för vuxna. Utmaningarna beräknas vara fram till år 2027. Utmaningar kommer även att finnas inom socialpsykiatri, SoL omvårdnad och daglig verksamhet. En annan utmaning är att säkerställa ändamålsenliga lokaler med rätt storlek till rätt målgrupp då många av nämndens lokaler är eftersatta och inte alltid verksamhetsanpassade.

Den 1 januari 2023 trädde en lagändring inom LSS lagen i kraft, stärkt rätt till personlig assistans. Genom lagändringen har två nya grundläggande behov tillkommit. Dessutom har reglerna om normalt föräldraansvar har tagits bort och ersatts av ett schabloniserat föräldraavdrag.

Lagändringen kan innebära att fler personer med funktionsnedsättning än tidigare har rätt till personlig assistans och att fler kommer att ansöka om insatsen.

Utifrån Uppsala kommuns och Region Uppsalas målbild *Effektiv och nära vård 2030* pågår en utveckling av hälsosystemets struktur med inriktning på vårdcentrum. Målet för ett vårdcentrum är att bidra till bättre och mer jämlik hälsa samt för att skapa förutsättningar för en god och nära vård för individer med komplexa behov. Syftet är att utveckla förmågan att leda och styra verksamheter i samverkan mellan huvudmännen och arbeta sammanhållet utifrån individens fokus.

Socialtjänsten står inför stora utmaningar. För att möta medborgarnas behov innan sociala problem har fördjupats, behöver insatserna nå människor i ett tidigt skede. I förslaget till ny socialtjänstlag presenteras möjligheten att ge insatser utan ansökan, utredning och beslut som en väg att både nå personer som annars drar sig för att kontakta socialtjänsten och att frigöra socialtjänstens resurser till de personerna med störst behov. Förslaget till en ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft 2024. För att kunna genomföra den omställning som krävs för att leva upp till lagändringens intentioner kommer resurser att behövas. Utredningen kopplat till lagändringen påtalar att omfattande statliga bidrag kommer att behövas under flera år för att åstadkomma den förändring som behövs på både lokal, regional och nationell nivå. Att vård- och omsorgssektorn i Sverige står inför en rad välfärdsutmaningar har uppmärksammats under en längre tid. Ett sätt för att möta dessa utmaningar är att tillvarata digitaliseringens möjligheter för att på så sätt öka delaktigheten, självständigheten och trygghet för individerna samtidigt som de personella resurserna används där störst nytta finns. Allt färre händer kommer att behöva svara för att ge vård och omsorg till allt fler i behov av det. För att både medarbetare och personer med funktionsnedsättning ska kunna leva och verka digitalt behöver förutsättningarna stärkas.

Konkurrensen om utbildad personal inom vård- och omsorgssektorn förväntas fortsätta öka framöver, inte minst som en följd av ökande pensionsavgångar. Detta gäller inte minst chefer. Tecken finns även på att allt färre yngre människor i arbetslivet eftersträvar en chefsposition. Sammantaget innebär detta en risk för brist på chefer och medarbetare på såväl kort som lång sikt.

Ett arbete med att analysera och bearbeta data med ett hälsoekonomiskt perspektiv ska påbörjas. Syftet är att kunna skapa beslutsunderlag som kan hålla över tid vad gäller hälsoekonomiska kostnader och vinster, inte minst utifrån ett befolkningsperspektiv.